

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: historia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet Warszawski

Data przeprowadzenia wizytacji: 27-28 listopada 2019 r.

Warszawa, 2020

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	5
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	5
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	18
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	24
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	27
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	30
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	32
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	34
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	37
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	39
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	42
5. Załączniki:	43
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	43

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Dariusz Dolański, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Danuta Konieczka-Śliwińska, ekspert PKA,
2. prof. dr hab. Stanisław Roszak, ekspert PKA,
3. Marcelina Kościółek, ekspert PKA ds. studenckich
4. mgr inż. Katarzyna Nowak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku historia prowadzonym na Uniwersytecie Warszawskim została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2019/2020. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Poprzednio dokonano oceny w roku akademickim 2012/2013, przyznając ocenę pozytywną. Była to ocena instytucjonalna obejmująca działalność Wydziału Historycznego.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z m.in. autorami raportu samooceny, członkami zespołów zajmujących się zapewnianiem jakości kształcenia, pracownikami biura karier, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, realizację praktyk, pomocą osobom z niepełnosprawnościami, przedstawicielami Samorządu Studenckiego, kół naukowych, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne uwagi i zalecenia, o których Przewodnicząca zespołu oceniającego oraz współpracujący z nią eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	historia
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia studia II stopnia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}	historia
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	studia I stopnia 6 semestrów / 180 ECTS studia II stopnia 4 semestry / 120 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	W ramach dodatkowej oferty specjalności oferowanych poza 180 ECTS Studia I stopnia – archiwistyka i zarządzanie dokumentacją: zarządzanie dokumentacją 15 dni / 90 h / 2 ECTS – nauczycielska (wg. projektu) 165 h / 7,5 ECTS Studia II stopnia w ramach dodatkowej oferty specjalności poza 120 ECTS – archiwistyka i zarządzanie dokumentacją: archiwistyka 15 dni / 90 h / 2 ECTS – popularyzacja historii (z elementami dziennikarstwa) 90 h / 2 ECTS – nauczycielska (wg. projektu) 135 h / 6,5 ECTS
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	W ramach dodatkowej oferty specjalności Studia I stopnia – archiwistyka i zarządzanie dokumentacją: zarządzanie dokumentacją 240 h / 22 ECTS – nauczycielska (wg. projektu) 495 h / 26,5 ECTS Studia II stopnia

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

	– archiwistyka i zarządzanie dokumentacją: archiwistyka 360 h / 30 ECTS – popularyzacja historii (z elementami dziennikarstwa) 330/ 20) – nauczycielska (wg. projektu) 285 / 17,5 ECTS	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat, magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	Studia I stopnia 180 Studia II stopnia 90	Studia I stopnia 97 Studia II stopnia 34
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	Studia I stopnia minimum 1568 Studia II stopnia minimum 690	Studia I stopnia minimum 1148 Studia II stopnia minimum 690
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	Studia I stopnia 145,5 Studia II stopnia 106	Studia I stopnia 116,5 Studia II stopnia 106
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	Studia I stopnia 171 Studia II stopnia 120	Studia I stopnia 171 Studia II stopnia 120
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	Studia I stopnia 56 Studia II stopnia 117	Studia I stopnia 42 Studia II stopnia 116

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Kształcenie na kierunku historia wpisuje się w pełni w cele i misję Uniwersytetu Warszawskiego, określone Uchwałą nr 34 Senatu UW z dnia 17 grudnia 2008 r., zakładające m.in., że Uczelnia „kształci na wszystkich poziomach kształcenia: licencjackim, magisterskim, doktorskim i podyplomowym, oferując studia we wszystkich kierunkach społeczno-humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych”. W strategii tej widoczne jest dążenie do powiązania wysokiej jakości kształcenia z wysoką jakością prowadzonych badań oraz z rozwojem kontaktów międzynarodowych.

Kierunek został przyporządkowany do dyscypliny naukowej historia, przy czym w programie studiów stacjonarnych I stopnia w tabeli 1 „przyporządkowanie kierunku studiów do dziedzin i dyscyplin naukowych, w których prowadzony jest kierunek studiów” wskazano na 100%, a w tabeli 6., dotyczącej procentowego udziału liczby punktów ECTS w łącznej liczbie punktów ECTS dla każdej z dyscyplin kierunku, wskazano na 82%. Rekomenduje się ujednolicenie wskaźników przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych w programie studiów.

Cele kształcenia są zgodne z dyscypliną historia i powiązane z prowadzoną w uczelni działalnością badawczą w obszarze historii starożytnej, średniowiecznej, nowożytnej, XIX i XX wieku w różnych subdyscyplinach: historii politycznej, społecznej, gospodarczej, kultury, regionalnej, metodologii historii i wielu innych. Mocną stroną tej koncepcji jest włączenie kształcenia studentów w proces badawczy oraz szeroka perspektywa historii globalnej. Charakterystyczną cechą koncepcji kształcenia jest położenie nacisku na samodzielne studiowanie i przygotowywanie przez studentów prac pisemnych. W pełni na założenia strategii rozwoju uczelni odpowiada nowy program studiów drugiego stopnia wypracowany w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju, który przygotowuje studentów do samodzielnych badań historycznych w zakresie różnych epok i subdyscyplin historycznych.

Koncepcja kształcenia przewiduje wyłączenie z programu studiów kształcenia w zakresie specjalności, które stanowią ofertę realizowaną w ramach dodatkowych punktów ECTS. Dla ukończenia studiów I stopnia student musi uzyskać 180 punktów ECTS, a dla ukończenia studiów II stopnia 120 ECTS, a jeśli zdecyduje się na uczęszczanie na którąś z oferowanych specjalności otrzymuje dodatkowe punkty. Oferta specjalności obejmuje operacyjną wiedzę i umiejętności, z pozoru odległych od historii dyscyplin naukowych – pedagogiki, psychologii, nauk i komunikacji społecznej i mediach, nauk o zarządzaniu i jakości, odnosi się jednak do ogólnych kompetencji związanych z dyscypliną naukową historia: merytoryczną widzą niezbędną w działalności edukacyjnej i popularyzatorskiej, umiejętnościami pracy z dokumentem. Oferta specjalności odpowiada ogólnie na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego – jednak jak wykazało spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi – nie uwzględnia bezpośrednio postulatów płynących od przedstawicieli branż, do pracy w których przygotowuje, zwłaszcza branży archiwistycznej. Tu podnoszony był przede wszystkim postulat położenia większego nacisku na praktyczne przygotowanie związane z zarządzaniem i elektronicznym obiegiem dokumentów. Uczelnia w niewielkim stopniu wykorzystuje potencjał współpracujących z nią instytucji dla kształtowania koncepcji i celów kształcenia. Koncepcja kształcenia dla nowego programu studiów II stopnia, która powstała pod wpływem postulatów studentów oczekujących zwiększenia elastyczności studiów nie powstawała jednak we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, których poproszono jedynie o opinię dotyczącą gotowego już programu studiów. W związku z tym rekomenduje się pełniejsze wykorzystanie potencjału reprezentowanego przez współpracujące z kierunkiem instytucje w zakresie modyfikacji koncepcji i celów kształcenia.

Oferta specjalności dla studentów kierunku historia obejmuje przygotowanie do zawodu nauczyciela przedmiotów historia i wiedza o społeczeństwie (na I i II stopniu) archiwisty (na I i II stopniu) i popularyzatora historii (na II stopniu). Dla cykli kształcenia rozpoczynających się przed 1 września 2019 roku koncepcja kształcenia w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela była zgodna ze standardami kształcenia nauczycieli określonymi rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela (Dz.U. 2012, poz. 131). Trakcie odbywania wizytacji trwały prace dotyczące dostosowania programu specjalności nauczycielskiej do wymagań rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 roku w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019, poz. 1450). Projekt znajdował się na etapie

dostosowania liczby godzin i punktów ECTS do standardów, nie obejmował efektów uczenia się i treści programowych.

W dokumentacji odnoszącej się do programu studiów, także na stronach internetowych uczelni pojawiają się pojęcia „studia dzienne”, „studia wieczorowe” i „studia zaoczne”. Studia dzienne i wieczorowe realizują ten sam plan studiów w istocie odpowiadają studiom stacjonarnym (taka interpretacja pojawia się w projekcie programu dla specjalności nauczycielskiej), studia zaoczne, to studia niestacjonarne. Rekomenduje się dostosowanie przyjętej terminologii dotyczącej formy studiów do definicji określonych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych realizowane są te same kierunkowe efekty uczenia się. Są one zgodne z koncepcją kształcenia oraz z ogólnoakademickim profilem studiów i odnoszą się do dyscypliny naukowej historia, do której został przyporządkowany kierunek. Zostały sformułowane w sposób jasny. Efekty uczenia się zakładają na studiach I stopnia opanowanie wiedzy historycznej w ujęciu chronologicznym oraz problemowym w szerokim zakresie historii politycznej, społeczno-gospodarczej i kulturowej. Przewidują opanowanie umiejętności badawczych, zwłaszcza warsztatowych – jak krytyka źródeł, analiza, interpretacja i synteza oraz nabycie kompetencji społecznych, jak krytyczna postawa wobec różnych interpretacji przeszłości oraz aktywna postawa w zakresie popularyzacji przeszłości, upowszechniania wiedzy. Na studiach II stopnia efekty zakładają pogłębienie wiedzy i umiejętności z zakresu wybranej epoki historycznej oraz umiejętności pisanie prac akademickich.

Specyfiką efektów studiów I stopnia jest duży nacisk położony na kompetencje badawcze, zwłaszcza w zakresie krytyki źródeł, tworzenia samodzielnej pracy pisemnej oraz korzystania z zasobów archiwalnych i bibliotecznych. Efekty umożliwiają pogłębienie wiedzy i umiejętności na studiach II stopnia. Kierunkowe efekty uczenia się sformułowane dla studiów I i II stopnia są zgodne z odpowiadającymi im 6 i 7 poziomami ram kwalifikacji. Zakładają nabycie umiejętności w zakresie posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 dla studiów I stopnia i B2+ ESOKJ dla studiów II stopnia. Efekty są sformułowane w sposób jasny, uwzględniają specyfikę kierunku kształcenia, a także odpowiedni poziom zaawansowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Są mierzalne i możliwe do osiągnięcia przez studentów. Efekty uczenia się sformułowane dla zajęć w ramach oferowanych specjalności dotyczą uzupełnienia i rozwinięcia efektów sformułowanych dla kierunku o dodatkową wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne związane z wybraną sferą działalności zawodowej.

Program studiów przyporządkowuje kierunkowe efekty uczenia się do poszczególnych przedmiotów, ale sformułowane w sylabusach efekty nie zawsze są odnoszone do kierunkowych efektów uczenia się, budowane są w sposób niekonsekwentny (np. niektóre zawierają podział na trzy grupy efektów, inne nie), dla niektórych przedmiotów w ogóle nie zostały one sformułowane, np. *węzłowe problemy wybranej epoki historycznej* (do wyboru: średniowiecze, nowożytność, XIX w., XX w.). Niekonsekwencje można ująć w cztery zasadnicze grupy przypadków:

- a/ efekty uczenia się dla zajęć nie zawsze odnoszą się do kodów efektów kierunkowych,
- b/ efekty uczenia się nie zawsze są sformułowane dla poszczególnych przedmiotów, a w sylabusie wymienione są jedynie kody efektów kierunkowych bez uszczegółowienia do konkretnych efektów dla zajęć,
- c/ odniesienia do efektów kierunkowych nie są wpisane do sylabusa, można zauważyć takie odniesienia dopiero na podstawie analizy treści poszczególnych zajęć (modułów), ale jedynie dla efektów z kategorii wiedza,

d/ w przypadku części przedmiotów sformułowano pojedyncze efekty uczenia się odnosząc je zbiorowo do kilkunastu efektów kierunkowych, przy czym z reguły efekty te odnoszą się do kategorii wiedzy, a odniesienia wskazane są także do kategorii umiejętności i kompetencji społecznych.

W związku z powyższym rekomenduje się precyzyjne formułowanie efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla poszczególnych modułów zajęć w wyraźnym powiązaniu z kierunkowymi efektami uczenia się.

Kierunkowe efekty uczenia się uwzględniają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do nauczania przedmiotu historia w szkole podstawowej i ponadpodstawowej oraz częściowo – w aspekcie związanym z dyscypliną naukową historia – przedmiotu wiedza o społeczeństwie w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Umożliwiają one realizację założeń modułu A1 standardów kształcenia nauczycieli z 2019 roku: przygotowanie w zakresie merytorycznym do nauczania przedmiotu historia oraz założeń modułu A2 przygotowania w zakresie merytorycznym do nauczania kolejnego przedmiotu – wiedzy o społeczeństwie. Efekty uczenia się odnoszące się do merytorycznego przygotowania do prowadzenia przedmiotu wiedza o społeczeństwie, które nie dotyczą dyscypliny naukowej historia, zgodnie z koncepcją kształcenia na kierunku mają być sformułowane na poziomie przedmiotów realizujących dodatkową ofertę kształcenia na specjalności. Dotyczy to także efektów uczenia się określonych w standardach kształcenia nauczycieli. Należy tu jednocześnie zaznaczyć, że efekty uczenia się w realizowanych dotychczas przedmiotach psychologiczno-pedagogicznych w tym względzie w sposób prawidłowy implementowały wszystkie efekty określone standardach kształcenia nauczycieli obowiązujących do roku akademickiego 2018/2019.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku historia prowadzonym na Uniwersytecie Warszawskim wpisuje się w strategię i misję uczelni, w której prowadzone są badania naukowe w dyscyplinie historia, do której prawidłowo został przyporządkowany kierunek, choć w dokumentacji występują niekonsekwencje dotyczące procentowego udziału tego przyporządkowania. Charakterystyczną cechą koncepcji kształcenia jest wyłączenie oferty specjalności z programu studiów. W nowej koncepcji opracowanej dla studiów II stopnia, szczególny nacisk został położony na kształtowanie wysokich kompetencji w zakresie samodzielnego prowadzenia badań i przygotowania do pisania prac akademickich. Koncepcja kształcenia podlega konsultacji z różnymi grupami interesariuszy: nauczycielami akademickimi, studentami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, przy czym nie w pełni wykorzystywane są możliwości wynikające z potencjału tej ostatniej grupy. Nie jest ona włączana w wypracowywanie koncepcji kształcenia, lecz proszona jedynie o opinię dotyczącą gotowego już programu studiów. Stosowana na kierunku terminologia dotycząca form studiów jest niekonsekwentna i nie odpowiada zapisom prawa.

Kierunkowe efekty uczenia się są zgodne z koncepcją kształcenia i ogólnoakademickim profilem studiów, przewidują one także właściwy poziom przygotowania w zakresie umiejętności związanych z posługiwaniem się językiem obcym. Kierunkowe efekty uczenia się są sformułowane w sposób zrozumiały i poddający się weryfikacji, jednak na poziomie poszczególnych przedmiotów panuje znacząca dowolność w ich formułowaniu. W rezultacie niekiedy Uczelnia nie jest w stanie określić jakie

efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych powinni osiągnąć studenci po zakończeniu danego typu zajęć.

W ramach przygotowania do zawodu nauczyciela efekty kształcenia się w cyklach kształcenia rozpoczynających się przed 1 października 2019 roku implementowały wszystkie efekty ze standardów kształcenia nauczycieli określonych rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela (Dz.U. 2012, poz. 131). Trakcie odbywania wizytacji trwały prace dotyczące dostosowania programu specjalności nauczycielskiej do wymagań rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 roku w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019, poz. 1450). Projekt nie obejmował jeszcze efektów uczenia się.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych i wyszczególnionych wyżej uchybień.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe obejmują na studiach I stopnia zgodnie z porządkiem chronologicznym zakres wiedzy dotyczący wszystkich epok historycznych, w aspekcie historii politycznej, społecznej, gospodarczej, kulturowej (także w aspekcie badania historii kobiet, nurtów antropologii historii, historii globalnej czy porównawczej). Charakterystyczną cechą programu studiów na ocenianym kierunku jest w ramach każdej epoki oferta zajęć o wyspecjalizowanej i wąskiej problematyce. Wąsko wyspecjalizowane zajęcia nie przygotowują do egzaminu końcowego i nie są dostatecznym wsparciem w uczeniu się, co znajduje potwierdzenie także w opinii części studentów. W związku z tym rekomenduje się uwzględnienie w ofercie dla każdej epoki historycznej zajęć o charakterze kursowym, na których omawiane byłyby jej węzłowe problemy. Na studiach II stopnia treści programowe związane są z potrzebami doskonalenia warsztatu historyka i prowadzenia badań naukowych. Na studiach II stopnia treści sprofilowane są wg danej epoki historycznej w zależności od wyboru seminarium magisterskiego. Na studiach I i II stopnia treści programowe powiązane są z prowadzonymi badaniami naukowymi i są przekazywane w układzie problemowym. Zajęcia z epok historycznych przekazują wiedzę wynikającą z badań naukowych kadry Instytutu Historycznego i mają charakter monograficzny. Zakres zagadnień poruszanych na studiach II stopnia pozwala na pogłębienie wiedzy z wybranej przez studenta epoki historycznej oraz na doskonalenie kompetencji badawczych i językowych w zakresie języka specjalistycznego. Treści programowe w niewielkim stopniu odnoszą się do kształtowania kompetencji społecznych, co zostało wskazane podczas spotkania ze studentami jako deficyt programowy kierunku. Rekomenduje się w związku z tym zwiększenie nacisku na kształcenie

kompetencji społecznych. Za słabość kierunku studenci uznali także znaczące różnice w realizowanych treściach programowych niektórych przedmiotów w stosunku do opisanych w sylabusach.

Treści programowe uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań naukowych od zajęć z historii starożytnej do historii najnowszej, z wykorzystaniem wyników badań realizowanych przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku.

Dla niektórych przedmiotów nie określono jednak treści programowych. Dotyczy to np. *węzłowych problemów wielkich epok (do wyboru: średniowiecze, nowożytność, XIX w., XX w.)* zakończonych egzaminem typu A lub B (szerzej w kryterium 3), w przypadku którego nie zdefiniowano specyficznych dla każdej z epok węzłowych problemów, ale także nie zróżnicowano treści programowych w zależności od rodzaju egzaminu i powiązanej z nim liczby punktów ECTS. Rekomenduje się uzupełnienie sylabusów wszystkich przedmiotów o specyficzne dla nich treści programowe.

Zajęcia mają układ sekwencyjny, stąd mimo swobody w wyborze zajęć, każdy student musi osiągnąć wszystkie efekty uczenia się i wymagania programowe w układzie sekwencyjnym – od historii starożytnej do historii najnowszej, z położeniem szczególnego nacisku na umiejętności krytyki źródła, analizy, syntezy i tworzenia narracji historycznej. Mocną stroną programu jest zrównoważona oferta zajęć z historii Polski i powszechnej, co daje studentom możliwość zapoznania się z wieloma perspektywami widzenia przeszłości, wykroczeniem poza perspektywę polonocentryczną, czy europocentryczną (zajęcia z historii Afryki, z historii krajów azjatyckich). Studia II stopnia nastawione są na doskonalenie umiejętności i postaw badacza – co zakłada nabycie umiejętności warsztatowych już na I stopniu – jest zgodne z koncepcją kształcenia ogólnoakademickiego w uczelni badawczej.

W programie studiów I i II stopnia uwzględniono treści umożliwiające realizację efektów związanych ze znajomością języka obcego.

Realizowane na kierunku treści programowe umożliwiają merytoryczne przygotowanie do nauczania przedmiotu historia oraz częściowo wiedza o społeczeństwie. W zakresie merytorycznego przygotowanie do nauczania wiedzy o społeczeństwie obowiązujący od 2017 roku programu specjalności nauczycielskiej na studiach I stopnia przewidywał uzupełnienie przygotowania w zakresie relacji jednostki i rodziny ze społeczeństwem, problemów współczesnej Polski i świata oraz ustroju Rzeczypospolitej co odpowiada podstawie programowej. Przedstawiony podczas wizytacji projekt programu specjalizacji nauczycielskiej na studiach I i II stopnia, który ma obowiązywać od drugiego semestru roku akademickiego 2019/2020 tego typu zajęć jednak nie przewiduje. Znajdują się w nim tylko przedmioty (dla których nie określono jeszcze treści programowych) odpowiadające zakresowi grup zajęć B-F standardu kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela, które obejmują zajęcia z zakresu psychologii, pedagogiki, emisji głosu, dydaktyki ogólnej i szczegółowej w zakresie przygotowania do dwóch przedmiotów nauczania. Należy przy tym stwierdzić, że treści programowe realizowanego programu specjalności dla cykli kształcenia rozpoczynających się przez 1 października 2019 roku odpowiadały treściom zawartym w standardach kształcenia nauczycieli z 2012 roku.

Dla oferowanej na studiach I i II stopnia na specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją treści programowe uwzględniają zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych związanych z archiwistyką, ale głównie w zakresie tradycyjnego modelu pracy archiwisty, w mniejszym zakresie uwzględniono treści związane z nowoczesnym systemem zarządzania dokumentacją oraz współczesną biurowością.

Na specjalności *popularyzacja historii* treści programowe odnoszą się do charakterystyki współczesnych mediów oraz instytucji kultury. Uwzględniają wiedzę na temat współczesnych narracji historycznych, polityki historycznej i funkcji historii w przestrzeni publicznej. W zakresie umiejętności

dają podstawy warsztatu dziennikarskiego w ramach warsztatów dziennikarskich i zajęć radiowo-telewizyjnych.

Program studiów stacjonarnych I stopnia przewiduje realizację minimum 1568 godzin, które student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, którym odpowiada całkowity nakład pracy studenta w wymiarze 180 ECTS. Na studiach niestacjonarnych jest to odpowiednio 1148 godzin i 180 ECTS, na studiach II stopnia program studiów stacjonarnych i niestacjonarnych obejmuje minimum 690 godzin zajęć i 120 ECTS. Przy przyjętej dla kierunku koncepcji kształcenia nastawionej w znacznym stopniu na indywidualną pracę badawczą studentów wymiar godzin kontaktowych na studiach I i II stopnia oraz całkowity nakład pracy studentów mierzony punktami ECTS pozwala na osiągnięcie założonych dla kierunku i nie dotyczących kompetencji związanych z oferowanymi specjalnościami (z wyjątkiem przygotowania merytorycznego do nauczania przedmiotu w przypadku specjalności nauczycielskiej) efektów uczenia się. Natomiast przy interpretacji, że zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób je prowadzących i studentów to zajęcia organizowane przez uczelnię w formach przewidzianych w programie studiów łącznie z praktykami, gdyby program studiów je przewidywał, objazdami naukowymi, ale także z uwzględnieniem czasu spędzonego na konsultacjach egzaminach i innych formach zakładających jednoczesny udział studentów i nauczycieli, to wymiar ten nie pozwala na spełnienie wymogu określonego w art. 63 ust. 1 pkt. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce odnoszącego się do studiów stacjonarnych, że co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana jest w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów. Program studiów jest jednocześnie tak skonstruowany, że pozwala studentom w drodze wyboru ścieżki programowej (bez uwzględnienia ułożonych poza programem studiów specjalności) na zwiększenie liczby tzw. godzin kontaktowych i uzyskanie odpowiednio wyższej liczby przyporządkowanych im punktów ECTS.

Studenci kierunku historia mogą jak już wspomniano skorzystać z oferty specjalizacji, które realizowane są poza programem studiów. Na studiach I stopnia jest to *archiwistyka i zarządzanie dokumentacją: zarządzanie dokumentacją* realizowana w wymiarze 240 godzin zajęć kontaktowych wraz z praktykami i 22 punktów ECTS, a na studiach II stopnia *archiwistyka i zarządzanie dokumentacją: archiwistyka* w wymiarze 360 godzin i 30 ECTS oraz specjalizacja *popularyzatorska (z elementami dziennikarstwa)* 330 h i 20 ECTS. Na studiach I i II stopnia oferowana jest *specjalizacja nauczycielska*, która zgodnie z przedstawionym projektem ma obejmować łącznie 780 godzin zajęć kontaktowych i 44 ECTS, co przekracza minimalne wymagania standardów o 60 godzin i 9 ECTS. Zwyżka liczby godzin zajęć dotyczy przygotowania w zakresie pedagogiki i psychologii, pozostałe grupy zajęć zaplanowane są w minimalnym wymiarze określonym w standardach. Dodatkowa liczba godzin zajęć nie uzasadnia zwiększenia w stosunku do wymagań standardów liczby punktów ECTS, w konsekwencji nakład pracy studentów szacowany w programie specjalności dla minimalnej liczby godzin jest wyższy niż przewidziany standardami. W związku z tym rekomenduje się dostosowanie oszacowania punktami ECTS zajęć prowadzonych w ramach specjalności nauczycielskiej do szacunków przewidzianych standardami kształcenia nauczycieli z proporcjonalnym uwzględnieniem zwyżki przewidywanych w stosunku do wymagań standardów godzin zajęć. Wymiar godzin zajęć, jak i liczba punktów ECTS przyporządkowana do specjalności archiwistycznej pozwala na osiągnięcie efektów uczenia się sformułowanych w sylabusach wchodzących w jej skład przedmiotów, a w przypadku specjalności nauczycielskiej na osiągnięcie efektów uczenia się określonych w standardach kształcenia nauczycieli. Pewne zastrzeżenia budzi jednak wymiar godzin zajęć i oszacowanie punktami ECTS niektórych przedmiotów. Należy do nich realizowany na studiach I stopnia przedmiot *wybrane problemy wielkich*

epok historycznych – praca badawcza, w ramach którego zgodnie z sylabusem: „Student ustala temat pracy w porozumieniu z prowadzącym, a następnie samodzielnie, przy wsparciu merytorycznym prowadzącego kompletuje bibliografię i prowadzi kwerendę materiałów źródłowych i opracowań naukowych, a także przygotowuje pracę pisemną”. Jednocześnie przy założeniu ścisłej współpracy studenta i nauczyciela akademickiego i oszacowaniu na 4 ECTS nie przewidziano dla niego w programie studiów żadnych godzin kontaktowych zajęć zorganizowanych. Jednocześnie sylabus dla *historii starożytnej* przewiduje 20 godzin konsultacji, ale dla pozostałych epok nie są one przewidywane. W przypadku *historii starożytnej* do przedmiotu został sformułowany efekt: „potrafi dyskutować na temat zaproponowanych przez siebie interpretacji, z zastosowaniem naukowej argumentacji”, ale nie zaplanowano platformy w postaci zorganizowanych zajęć, na których te kompetencje mógłby student osiągnąć. Podobnie jest w przypadku przedmiotów *węzłowe problemy wielkich epok* oraz *objazdów naukowych* na studiach I stopnia i *formy pisarstwa historycznego* na studiach II stopnia. Rekomenduje się w związku z tym przypisanie tym przedmiotom wymiaru godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów.

Sekwencja zajęć w programie studiów jest prawidłowa. W pierwszym semestrze studiów I i II stopnia odbywają się głównie zajęcia z grupy podstawowych, zajęcia z grupy treści kierunkowych odbywają się we właściwym następstwie chronologicznym. Dobrym rozwiązaniem jest wprowadzenie już w I semestrze *Wstępu do pisania prac uniwersyteckich*, przygotowującego studentów do realizacji pracy badawczej na zajęciach *Wybrane problemy wielkich epok historycznych – praca badawcza*. Na studiach I stopnia zajęcia konwersatoryjne i seminaryjne stanowią ponad 50% wszystkich form zajęć. Na studiach II stopnia dominują formy seminaryjne i konwersatoryjne nad wykładowymi. Dobór form zajęć oraz proporcja liczby godzin zajęć realizowanych w formie konwersatoriów i seminariów na studiach I i II stopnia daje możliwość osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się – zwłaszcza w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż większość zajęć na studiach II stopnia ma charakter warsztatowy i daje przygotowanie do prowadzenia badań źródłowych w archiwach i bibliotekach.

Program studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia obejmuje zajęcia:

1) do wyboru, przy czym w przypadku studiów niestacjonarnych I stopnia odpowiada im 42 ECTS, co nie umożliwia wyboru modułów zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie. Na studiach stacjonarnych I i II stopnia odpowiednie wymagania są spełnione. Należą do nich zajęcia ogólnouczelniarne, zajęcia z zakresu nauk społecznych, języki obce, wykłady monograficzne, seminaria dyplomowe oraz zajęcia warsztatowe z poszczególnych epok historycznych;

2) związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie historia, którym przyporządkowano ponad 50% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie. Stanowią je zajęcia z grupy modułów kierunkowych. Do zajęć tych na studiach I i II stopnia należą zajęcia kursowe prowadzone w dyscyplinie naukowej historia, odpowiadające tej dyscyplinie zajęcia do wyboru, w tym seminaria dyplomowe oraz zajęcia warsztatowe przygotowujące do prowadzenia badań naukowych i w zakresie metodologii historii. Przy czym na studiach II stopnia do tej grupy zajęć przyporządkowano 100% ECTS, wliczając do nich także nie związane z badaniami w dyscyplinie historia np. zajęcia w zakresie doskonalenia kompetencji językowych (5 ECTS) czy w dziedzinie nauk społecznych (6 ECTS). W tym przypadku rekomenduje się wyłączenie tego typu zajęć z grupy zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie historia.

3) poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języka obcego;

4) zakresu nauk społecznych w wymiarze minimum 5 ECTS;
oraz na studiach I stopnia zajęcia z wychowania fizycznego.

Liczba godzin zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość nie przekracza 50% ogólnej liczby punktów ECTS określonych w programach studiów I lub II stopnia. Na studiach stacjonarnych zajęcia prowadzone za pomocą e-learningu stanowią 0,11% udziału w ogólnej liczbie punktów ECTS przewidzianych na studia I stopnia, na studiach niestacjonarnych 0,72% udziału w ogólnej liczbie punktów ECTS dla studiów I stopnia. Są to zajęcia z podstaw metodologii historii i częściowo z lektoratu języka nowożytnego.

Metody dydaktyczne wykorzystywane w procesie kształcenia należą do grupy metod podających oraz do grupy metod poszukujących (aktywizujących). W pierwszym przypadku są to głównie wykłady z elementami dyskusji lub z elementami pokazu. W drugim przypadku dominuje praca pod kierunkiem (z wykorzystaniem źródeł, map, ilustracji) oraz dyskusje i debaty. Umiejętności badawcze rozwijane są podczas analizy tekstów naukowych i materiałów źródłowych, przygotowywania pisemnych rozprawek, kompetencje społeczne zaś podczas dyskusji, ale także podczas czynności wykonywanych w środowisku społecznym w ramach obowiązkowych objazdów terenowych, a także w ramach debat organizowanych na zajęciach. Podczas zajęć wykorzystywane są technologie informatyczne uwzględniające najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej i wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. W mniejszym stopniu stosowane są metody projektowe. Zlecane studentom prace roczne nie mają charakteru projektu, bo nie są prowadzone zgodnie etapami przewidzianymi dla tej metody i założonym harmonogramem realizacji. Stosowane metody dydaktyczne w znaczącej mierze zorientowane są na samodzielną pracę studentów, przy czym nie tyle służą wykształceniu tej umiejętności, co przenoszą je na samokształcenie. Wyraźnie daje się to uchwycić w przedmiotach typu *wybrane problemy wielkich epok*, dla których nie przewidziano godzin kontaktowych w postaci zajęć zorganizowanych. W przypadku *historii starożytnej* na I roku studiów I stopnia – jak już zostało wskazać powyżej – studenci mają nauczyć się uczestniczyć w dyskusji, ale nie została stworzona platforma dla tej dyskusji, w przypadku tego przedmiotu dla pozostałych epok na II roku student ma nauczyć się „samodzielnie organizować pracę i poszerzać wiedzę”, ale w związku z brakiem zajęć zorganizowanych i konsultacji, nie otrzymuje dydaktycznego wsparcia ze strony nauczycieli akademickich. Ten system pracy może być jedną z przyczyn wysokiego odsiewu studentów i nieterminowego zaliczania semestrów (o czym szerzej w kryterium 10).

Metody nauczania stosowane w kształceniu w zakresie języka obcego nowożytnego pozwalają na pogłębienie znajomości terminologii specjalistycznej oraz konstruowanie wypowiedzi w mowie i piśmie (studia I stopnia). Na studiach II stopnia pozwalają na udział w debatach oraz tłumaczenie tekstów specjalistycznych na potrzeby seminarium.

Stosowane metody dydaktyczne odpowiadają jednak głównie efektom uczenia się z kategorii wiedza i umiejętności. Metody z grupy poszukujących (aktywizujących) takie jak praca pod kierunkiem (ze źródłami, z mapą) pozwalają na osiągnięcie efektów z kategorii umiejętności, w tym głównie warsztatowe. W efektach uczenia się wyodrębnia się kategorię kompetencji społecznych, ale wśród metod wskazywanych jako narzędzia osiągania tych celów brakuje metod pozwalających na prezentację, autoprezentację, współpracę w grupie, wspólną pracę nad projektem. W zasadzie – poza dyskusją – nie są wskazywane metody służące kształtowaniu kompetencji społecznych. Rekomenduje się wprowadzenie do stosowanych metod dydaktycznych metody projektu oraz poszerzenie katalogu stosowanych metod dydaktycznych o metody służące celowemu kształtowaniu kompetencji społecznych.

W przypadku studentów z niepełnosprawnościami prowadzone są zajęcia z wykorzystaniem zasady indywidualizacji nauczania umożliwiającymi dostosowanie metod kształcenia do ich indywidualnych potrzeb. Jednak system kształcenia, w którym znaczący nacisk kładziony jest na samodzielną pracę studentów w niewielkim stopniu pozwala na diagnozowanie innego typu potrzeb (np. związanych ze zmianą otoczenia społecznego, sposobu uczenia się itp.) i dostosowania do nich metod dydaktycznych. Kierunek jest przygotowany do udzielenia odpowiedniego wsparcia, ale głównie tym studentom, którzy o nie poproszą np. w ramach indywidualnych konsultacji.

Praktyki zawodowe prowadzone są tylko w ramach dodatkowej oferty specjalności. Program specjalności popularyzatorskiej na studiach II stopnia przewiduje 90 godzin praktyk zawodowych i 2 ECTS, co odpowiada 60 godzinom pracy studenta. Program specjalności archiwistycznej bez zróżnicowania na studia stacjonarne i niestacjonarne przewiduje na studiach I i II stopnia sztywny wymiar 90 godzin i 2 ECTS, ale instrukcje praktyk na studiach I stopnia podają wymiar 90-120 godzin oraz na studiach II stopnia na specjalizacji archiwistyka i zarządzanie dokumentacją – 90-120 godz. Jednocześnie liczba punktów ECTS zakłada maksimum 60 godzin pracy studenta. Jest to nakład pracy właściwy dla przewidzianego w instrukcji godzinowego wymiaru praktyki na studiach niestacjonarnych. Zróżnicowanie liczby godzin praktyk 90 godz. w przypadku, gdy praktyka w ciągu dnia roboczego trwa 6 godzin oraz 120 godzin – w przypadku, gdy praktyka w ciągu dnia roboczego trwa 8 godzin jest nieuzasadnione. W programie praktyki archiwalnej określono cele praktyki takie same dla wszystkich studentów, bez uwzględnienia różnej liczby godzin w ciągu dnia roboczego oraz bez względu na różnice w ogólnym wymiarze godzinowym. Nie daje to studentom takich samych możliwości realizacji celów praktyki. W przypadku studiów niestacjonarnych określono wymiar tylko 60 godzin praktyki dla studiów I stopnia przy takich samych celach praktyki.

Dla praktyk zawodowych sformułowano w sposób bardzo ogólny efekty uczenia się w sylabusie praktyk, nie przeniesiono ich natomiast do programów praktyk, co utrudnia weryfikację i ocenę osiągnięcia przez studentów tych efektów. Dla praktyk na specjalności popularyzatorskiej nie wskazano ani celów, ani nie sformułowano efektów uczenia się

W przypadku specjalności *archiwistycznej* określono cele praktyki, które kładą nacisk na wiedzę. Nie wynika z nich, jakie umiejętności i kompetencje społeczne powinien osiągnąć każdy student po ukończeniu praktyki zawodowej. Programy praktyk nie uwzględniają pogłębienia umiejętności pracy z bazami danych i elektronicznymi systemami zarządzania dokumentacją, które powinny wcześniej zostać omówione na zajęciach (postulat wynikający m.in. ze spotkania z interesariuszami zewnętrznymi). W programie praktyki I i II stopnia sformułowano jedynie przykładowe zadania do wykonania – jak np. prowadzenie kwerend archiwalnych. Programy praktyk archiwalnych na II stopniu są sformułowane tak, jak programy praktyk na I stopniu – nie przewidując postępu w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

W przypadku praktyk specjalności *archiwistycznej* studenci kierowani są do różnego typu archiwów (zakładowe, państwowe, kościelne), a także na stanowiska zarządzania dokumentacją w instytucjach państwowych i samorządowych w celu poznania procesów zarządzania dokumentacją oraz wykonania prostych prac kancelaryjnych, jak np. przygotowanie dokumentacji do przekazania do archiwum zakładowego. W przypadku proponowania miejsca praktyki przez studenta wymaga to zgody opiekuna specjalności. Nie zróżnicowano przy tym z góry miejsca odbywania praktyki oraz typu archiwum w zależności od programu praktyki – dla studiów I stopnia jest to praktyka w zakresie – zarządzania dokumentacją, w przypadku studiów II stopnia w zakresie archiwistyki i zarządzania dokumentacją, co ma także w konsekwencji w dość przypadkowym doborze opiekunów praktyk w zakładach pracy.

W przypadku specjalności popularyzatorskiej praktyki odbywają się – jak wynika ze spotkania z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego m.in. w muzeach.

Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się na podstawie wskazówek opracowanych przez nauczycieli prowadzących zajęcia na danej specjalizacji. Na kierunku nie opracowano formalnych zasad realizacji praktyk, uwzględniających warunki kwalifikowania miejsc praktyk i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych na praktyce.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są dobrane niewłaściwie. Zakładają opcjonalnie dostarczenie przez studenta po praktyce dzienniczka lub sprawozdania bez możliwości potwierdzenia zakładanych efektów uczenia się, co uniemożliwia skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów.

Wymiar praktyk zawodowych realizowanych na studiach I i II stopnia dla cykli kształcenia rozpoczynających się przed 1 października 2019 roku w ramach przygotowania do zawodu nauczyciela dwóch przedmiotów odpowiada wymaganiom standardów kształcenia nauczycieli określonych rozporządzeniem MNiSW z dn. 17 stycznia 2012 roku wynosi 30 godzin praktyki psychologiczno-pedagogicznej i 150 godzin praktyki dydaktycznej z historii oraz 120 godzin praktyki z wiedzy o społeczeństwie. Dla praktyk tych sformułowano ogólne efekty uczenia się, które nie odpowiadają w pełni standardom kształcenia nauczycieli. Brak jasno sprecyzowanego programu praktyk dla studiów I i II stopnia, zawierającego cele praktyki i wykaz zadań dla studentów Regulamin praktyki na studiach licencjackich wskazuje np. realizację 90 godzin praktyki jako hospitowanie 80 godzin lekcji i przeprowadzenie przez studenta 10 lekcji. Hospitacja (właściwie obserwacja) 80 lekcji w czasie praktyki – zwłaszcza w małych szkołach – jest niemożliwa, . Ponadto przy tak określonych celach czas praktyki poświęcony jest jedynie na hospitowanie i prowadzenie lekcji. Rekomenduje się urealnienie liczby godzin hospitowanych lekcji w stosunku do wymiaru praktyk z uwzględnieniem standardów kształcenia nauczycieli z roku 2012.

Z góry założono ogólne kryteria, jakie powinny spełniać placówki przyjmujące studentów na praktyki i wynikają one z ich nazwy: praktyka w szkole podstawowej, ponadpodstawowej, ale nie zostały one uszczegółowione w kontekście wymagań programu studiów, np. obowiązku hospitacji 80 lekcji. Dobór placówek oświatowych do realizacji praktyk zawodowych jest jednak prawidłowy. Studenci odbywają praktykę pod opieką doświadczonych nauczycieli (nauczycieli mianowanych i dyplomowanych). Prawidłowy jest także wymiar i miejsca odbywania praktyk zawodowych w ramach przygotowania do nauczania przedmiotu (wiedza o społeczeństwie).

Wymiar praktyk zawodowych w przedstawionym projekcie programu specjalności nauczycielskiej, który ma obowiązywać od II semestru roku akademickiego 2019/2020 odpowiada minimalnym wymaganiom standardów określonych rozporządzeniem MNiSW z dn. 25 lipca 2019 roku. Program zapewnia odbycie praktyk w zakresie nauczania przedmiotów historia oraz wiedza o społeczeństwie (analogicznie na studiach I i II stopnia odpowiednio w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych: historia – praktyka śródroczna 30 h/1 ECTS; praktyka ciągła 30 h/2 ECTS; wiedza o społeczeństwie - praktyka śródroczna 15 h/ 0,5 ECTS, praktyka ciągła 30 h/2 ECTS). Słabością przyjętego projektowanego rozwiązania jest umieszczenie całości praktyki psychologiczno-pedagogicznej w wymiarze 30 godzin tylko na studiach I stopnia bez wskazania rodzaju placówek, w których powinna się ona odbyć, co nie daje gwarancji, że studenci zapoznają się ze specyfiką pracy pedagogicznej w obu typach szkół. Rekomenduje się wyraźne wskazanie, że praktyki pedagogiczne powinny odbywać się zarówno w szkole podstawowej, jak i ponadpodstawowej.

Praktyki przygotowujące do zawodu nauczyciela dokumentowane są przy pomocy karty przebiegu praktyki zawierającej harmonogramy zajęć, wykaz hospitowanych lekcji, konspekty i scenariusze lekcji przeprowadzonych przez studenta oraz opisową ocenę nauczyciela. Zaliczenia praktyk dokonuje nauczyciel akademicki po analizie dokumentacji i scenariuszy lekcji. Metody weryfikacji efektów uczenia się zakładanych dla praktyk nauczycielskich pozwalają na skuteczną ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Sposób dokumentowania przebiegu praktyk jest różny od warunków wskazanych w regulaminie praktyki. Regulamin wskazuje na obowiązek prowadzenia 10 godzin lekcyjnych i hospitowania 80 godzin natomiast karta przebiegu praktyki wskazuje na szereg innych zadań obligatoryjnych – jak opracowanie planu praktyki we współpracy z opiekunem, zapoznanie się z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania, z regulaminami, statutem szkoły. Program oraz efekty uczenia się osiągane na praktyce oraz sposób przeprowadzania praktyk nie podlegają systematycznej ocenie z udziałem studentów w celu doskonalenia programu praktyki.

Organizacja procesu nauczania umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Zajęcia na ocenianym kierunku odbywają się w godzinach przedpołudniowych i popołudniowych, a na studiach niestacjonarnych w systemie bloków zajęć sobotnio-niedzielnym. W ciągu dnia odbywa się maksymalnie osiem godzin zajęć, które są planowane w wymiarze 90 minut. Zajęcia planowane są sposobem umożliwiającym zaplanowanie praktyki śródrocznej na specjalności przygotowującej do zawodu nauczyciela. Rozplanowanie zajęć jest zgodne z zasadami higieny pracy – przerwy między zajęciami trwają 15 minut. Egzamin przeprowadzane są podczas sesji egzaminacyjnej w liczbie i sekwencji umożliwiającej przygotowanie się studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe na ocenianym kierunku studiów są zgodne z efektami uczenia się i umożliwią ich realizację, odpowiadając dyscyplinie naukowej historia. Pozwalają one także na osiągnięcie efektów związanych z kształceniem umiejętności w zakresie języka obcego na studiach I i II stopnia. Niemniej w przypadku pojedynczych przedmiotów nie określono treści programowych lub obowiązującego zakresu materiału, w niektórych przypadkach studenci oceniają je jako zbyt szczegółowe, a zdarzają się też sytuacje, w których realizowane treści programowe odbiegają od opisu w sylabusie. Treści programowe realizowane w ramach oferowanej dodatkowo specjalności archiwistycznej odnoszą się do tradycyjnego modelu pracy archiwisty, w mniejszym zakresie uwzględniono treści związane z nowoczesnym systemem zarządzania dokumentacją oraz współczesną biurowością. W zakresie specjalności przygotowującej do zawodu nauczyciela realizowane dla cykli kształcenia rozpoczynających się przed rokiem akademickim 2019/20 treści programowe umożliwiały realizację efektów określonych w standardach kształcenia z 2012 roku, a projekt programu specjalności nauczycielskiej, który ma obowiązywać od semestru letniego roku akademickiego 2019/20 wskazuje, że będą one odpowiadały także standardom określonym w 2019 roku.

Liczba godzin zajęć kontaktowych na studiach I i II stopnia oraz oszacowanie punktami ECTS pozwala na osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się. W przypadku niektórych zajęć pojawiają się sytuacje nieprawidłowego oszacowania punktami ECTS. Minimalny wymiar godzin zajęć kontaktowych i w konsekwencji odpowiadająca im liczba punktów ECTS przewidzianych w programie

studiów nie pozwala jednak na spełnienie wymogu określonego w art. 63 ust. 1 pkt. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce odnoszącego się do studiów stacjonarnych, że co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana jest w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów. Program studiów niestacjonarnych I stopnia nie umożliwia wyboru modułów zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie. Na studiach stacjonarnych I i II stopnia odpowiednie wymagania są spełnione. Programy studiów I i II stopnia obejmują zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie historia, którym przyporządkowano ponad 50% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie. Przy czym na studiach II stopnia do tej grupy zajęć przyporządkowano 100% ECTS, wliczając do nich także nie związane z badaniami w dyscyplinie historia np. zajęcia w zakresie doskonalenia kompetencji językowych czy w dziedzinie nauk społecznych.

W przypadku trzech przedmiotów w programie studiów I stopnia i jednego przedmiotu w programie studiów II stopnia nie przewidziano godzin kontaktowych w formie zajęć zorganizowanych, mimo że sformułowane dla nich treści programowe obejmują czynności wymagające współpracy w grupie (np. udział w dyskusji) lub wykonywane ich pod opieką nauczycieli akademickich.

Stosowane metody dydaktyczne pozwalają na osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się, w tym w szczególności związanych z przygotowaniem do prowadzenia badań naukowych i umiejętności posługiwania się językiem obcym. Przy czym kształcenie w zakresie efektów uczenia się w kategorii kompetencji społecznych realizowane jest niejako przy okazji innych kategorii z nieznacznym udziałem metod celowo tym kompetencjom dedykowanych.

Liczne nieprawidłowości należy odnotować w przypadku programowania i realizacji praktyk zawodowych. Dotyczą one:

1. sprzecznych informacji o wymiarze praktyk zawodowych w różnych dokumentach dotyczących ich realizacji;
2. nieuzasadnionego merytorycznie zróżnicowania czasu trwania praktyk w zależności od formy studiów;
3. niewłaściwego oszacowania punktami ECTS;
4. braku jasno sprecyzowanych efektów uczenia się;
5. braku zróżnicowania programu praktyk na studiach I i II stopnia;
6. nie zawsze prawidłowego doboru miejsc praktyk i w konsekwencji opiekunów praktyk w zakładach pracy;
7. opcjonalności dokumentacji odbywania praktyk (dziennik praktyk lub zaświadczenie o odbyciu praktyk) uniemożliwiającej stwierdzenie czy student w całości zrealizował program praktyk i osiągnął zakładane efekty uczenia się
8. braku możliwości oceny osiągnięcia efektów uczenia się w stosunku dla każdego efektu osobno
9. braku systemu ewaluacji i doskonalenia praktyk zawodowych.

Organizacja procesu nauczania jest zgodna z zasadami higieny uczenia się, którym odpowiada także organizacja sesji egzaminacyjnej.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Natomiast o propozycji oceny kryterium spełnione częściowo zaważyły: 1) niska liczba godzin kontaktowych i w konsekwencji odpowiadająca im liczba punktów ECTS, która nie pozwala na spełnienie wymagań ustawy dotyczących studiów stacjonarnych, 2) niezapewnienie na studiach

niestacjonarnych I stopnia modułów zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie 3) niedostosowanie treści programowych na specjalności archiwistycznej do wymagań współczesnego rynku pracy, związanych z kompetencjami w zakresie elektronicznego zarządzania dokumentacją, 3) nieprawidłowości w realizowanych w ramach oferty specjalności praktyk zawodowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zapewnienie wymiaru zajęć na studiach stacjonarnych gwarantującego spełnienie wymagań mówiących, że co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana jest w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów.
2. Zapewnienie na studiach niestacjonarnych I stopnia minimum 30% ogółu punktów ECTS niezbędnych do ukończenia studiów w ramach zajęć do wyboru.
3. Uzupełnienie treści programowych na specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją: zarządzanie dokumentacją o zagadnienia dokumentu elektronicznego i elektronicznego zarządzania dokumentacją.
4. W zakresie realizacji praktyk zawodowych opracowanie:
 - a) godzinowego wymiaru realizacji praktyk zawodowych zgodnego z programem specjalności i zapewnienie prawidłowego oszacowania punktami ECTS (specjalizacja archiwistyczna),
 - b) specyficznych dla praktyk efektów uczenia się;
 - c) umożliwiających realizację tych efektów ramowych programów odrębnych dla każdej praktyki z uwzględnieniem poziomu studiów;
 - d) sposobów dokumentacji i narzędzi weryfikacji, umożliwiających ocenę osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się (specjalność archiwistyczna);
 - e) zasad i kryteriów kwalifikacji placówek, w których mogą odbywać się praktyki i opiekunów praktyk.
 - f) zasad ewaluacji i doskonalenia programu praktyk oraz sposobów ich realizacji.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacyjne zapewniają obiektywne, jasne kryteria naboru, zapewniając także równe szanse dla osób z niepełnosprawnością, dla osób z tzw. „starą maturą” oraz kryteria naboru dla cudzoziemców. Rekrutacja odbywa się na podstawie wyników matury. W przypadku studiów stacjonarnych przyjęto zasadę preferowania wyników rozszerzonej matury z jednego z przedmiotów

humanistycznych (wskazując wagę 60%): *historia, historia sztuki, historia muzyki, język łaciński i kultura antyczna*, w przypadku osób z MB – *historii, łaciny* lub jednego z przedmiotów z grupy „sztuka”, w przypadku kandydatów z EB – jednego z następujących przedmiotów: *historia, sztuka, muzyka, łacina*, w przypadku kandydatów z maturą zagraniczną – jednego z następujących przedmiotów: *historia, historia sztuki, łacina*. O kwalifikacji decyduje przekroczenie progu punktowego 40 pkt. (wymagania w ostatnim roku wzrosły, na co wskazuje podniesienie progu punktowego w stosunku do roku ubiegłego). Rekrutacja na studia I stopnia niestacjonarne prowadzona na podstawie złożonych dokumentów i dopiero w przypadku przekroczenia liczby miejsc – na podstawie wyników matury. Na studia stacjonarne II stopnia przyjmowani są absolwenci studiów I stopnia na podstawie wyniku rozmowy kwalifikacyjnej, prowadzonej przez zespół, w którego skład wchodzi samodzielni pracownicy naukowcy, z których każdy reprezentuje jedną z pięciu głównych epok historycznych. Ocenie podlegają umiejętności kandydata w zakresie krytycznego myślenia, analizy czytanego tekstu naukowego i źródeł, rozumienia podstawowych zagadnień metodologicznych i specyfiki warsztatu historyka oraz umiejętności komunikacyjnych. Skala oceny wynosi 1-100 pkt, próg kwalifikacji to 30 pkt. Na studia II stopnia niestacjonarne przyjęcie następuje na podstawie złożonych dokumentów, podobnie jak na studia niestacjonarne I stopnia. Jednocześnie w przypadku absolwentów studiów I stopnia innych niż historia przewiduje się realizację bloku zajęć wyrównawczych. O ile zasady rekrutacji na studia stacjonarne są wysoce selektywne i zapewniają kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się, o tyle zasady rekrutacji na studia niestacjonarne są tych cech w zasadzie pozbawione.

Uniwersytet Warszawski ma przygotowane procedury potwierdzania efektów uczenia się, które umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Na kierunku historia nie są one przeprowadzane. Decyzję w sprawie uznania efektów uczenia się osiągniętych w innej uczelni podejmuje dziekan na podstawie oceny adekwatności efektów uczenia się objętych programem studiów w innej uczelni z efektami uczenia się określonymi dla programów studiów na kierunku historia UW.

Zasady dyplomowania określają wymagania merytoryczne, formalne i procedury dla pracy dyplomowej i dla egzaminu dyplomowego – odrębnie dla licencjatu i magisterium. W sposób szczegółowy i jasny opisano te wymagania w stosunku do prac magisterskich wskazując na następujące kryteria oceny:

- a) zgodność pracy z tematem;
- b) konstrukcja pracy;
- c) dobór źródeł i literatury oraz stopień ich wykorzystania;
- d) umiejętność krytycznej oceny dorobku historiografii;
- e) poprawność rozumowania, umiejętność argumentacji;
- f) poprawność terminologiczna i językowa;
- g) poprawność aparatu naukowego (przypisy, bibliografia itp.);
- h) nowatorstwo ujęcia.

W przypadku prac licencjackich brakuje szczegółowych wskazówek dla studenta. *Zasady pisania prac licencjackich w Instytucie Historycznym UW* stanowią rozwinięcie zapisów Regulaminu studiów precyzując czym praca licencjacka nie powinna być, nie wskazując czym być powinna, tak jak to zrobiono w przypadku prac magisterskich. Wskazania, że praca licencjacka powinna być napisana na podstawie źródeł historycznych i posiadać aparat naukowy (przypisy, bibliografia, itp.) oraz określenie objętości

pracy licencjackiej (nie może być mniejsza niż 40 000 znaków zaleca się, by nie przekraczała 80 000) w istocie nie określają różnicy między pracą licencjacką a magisterską (w świetle realizacji efektów uczenia się – pogłębienie wiedzy i umiejętności nie może być mierzone objętością pracy).

W zasadach dyplomowania zakres merytoryczny egzaminu został określony bardzo szeroko w następujący sposób: „Pytania zadawane w trakcie egzaminu muszą mieć związek z treściami realizowanymi podczas toku studiów”. Oznacza to, że członkowie komisji mogą zadawać pytania odnoszące się do każdej epoki historycznej, ale w praktyce pytania te dotyczą tematyki pracy oraz konkretnej epoki historycznej. Wymagania formalne określają, że komisja zadaje co najmniej trzy pytania, jednak wg zasad dyplomowania „formułowane są one na bieżąco podczas egzaminu, w zależności od jego przebiegu”. W związku z tym rekomenduje się, żeby w zasadach dyplomowania sprecyzować zakres merytoryczny egzaminu dyplomowego.

Brak wyraźnego zróżnicowania stawianych wymagań merytorycznych dotyczy nie tylko pracy licencjackiej i pracy magisterskiej, ale także pracy rocznej przygotowywanej przez studentów już na drugim roku studiów I stopnia, które powinna spełnić wymagania w zasadzie równe tym, które stawiane są pracom magisterskim. Zgodnie z sylabusem przedmiotu *wybrane problemy wielkich epok historycznych – praca badawcza* są to:

- charakter monograficzny,
- przeprowadzenie wnikliwych badań źródłowych,
- uwzględnienie aktualnego stanu badań, w tym dorobku w językach obcych,
- oryginalny temat pracy.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się opisane są w Regulaminie studiów, który określa skalę ocen, terminy, w których ocena powinna być dokonana, możliwość dostosowania zasad uzyskiwanych zaliczeń i zdawania egzaminów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz zasady postępowania w sytuacjach, gdy student zgłasza zastrzeżenia do oceny. Ponadto odrębnie uregulowane są zasady reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem

Weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się na poziomie kontroli i oceny bieżącej w ramach zajęć programowych oraz na poziomie prac zaliczeniowych i prac licencjackich oraz magisterskich, które umożliwiają ocenę przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych. Wszystkie przedmioty, do których zaliczenia student przystąpił, z wyjątkiem wychowania fizycznego, seminarium dyplomowego oraz wymienionych w zarządzeniu Rektora przedmiotów przygotowujących do podjęcia studiowania, wspólnych dla wszystkich kierunków studiów, kończą się oceną, która jest ustalana zgodnie z zasadami określonymi w sylabusie przedmiotu. Obowiązujący w Uczelni wzór sylabusa przewiduje określenie sposobu zaliczania zajęć (zaliczanie, zaliczanie z oceną, egzamin), sposobu walidacji efektów uczenia się oraz metod i kryteriów zaliczenia. Te ogólne zasady umożliwiają więc równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji efektów uczenia się.

Opracowane na kierunku kryteria oceniania nie zawsze dotyczą osiągniętych przez studentów efektów uczenia się i nie zawsze precyzyjnie określają za jakie osiągnięcia student otrzymuje poszczególne oceny. W sylabusach są one sformułowane ogólnikowo bądź nie ma ich wcale. Jednym z częściej występujących kryteriów oceny jest liczba nieobecności na zajęciach, przygotowanie do zajęć oraz aktywność na zajęciach, np. ocena ciągła aktywności. Powiązanie oceny z obecnością na zajęciach jest kryterium wygodnym i prostym do zdefiniowania, ale nie zapewniającym rzetelności i porównywalności ocen. Kryteria często nie wskazują na poziom właściwych dla oceny osiągnięć

studentów. Na przykład jako kryterium zaliczenia przedmiotu jest określona obecność i aktywność na zajęciach oraz zdanie egzaminu, bez wskazania na kryteria, według których będzie oceniany student.

W założeniach atutem systemu weryfikacji osiągnięć w zakresie wiedzy i umiejętności są specjalne zajęcia przeznaczone na doskonalenie warsztatu badawczego – *Wprowadzenie do pisania prac uniwersyteckich* i *Wybrane problemy wielkich epok historycznych – praca badawcza*, które dają studentom informacje zwrotne na temat postępów w nauce. Analiza prac etapowych wskazuje, iż w przypadku pracy badawczej brakuje jasno sformułowanych metod i kryteriów oceniania, co powoduje, iż niektóre prace pisemne dostarczają studentom informacje zwrotne nt. formy i treści pracy, inne natomiast dostarczają jedynie ocenę bez uzasadnienia i komentarza. Zapis „warunkiem zaliczenia przedmiotu jest złożenie pracy rocznej” oznacza, że student otrzyma ocenę dostateczną za samo przyniesienie pracy. Brak określenia poziomu wymagań niezbędnych dla otrzymania oceny pozytywnej.

W sekwencji realizacji efektów uczenia się wobec braku zróżnicowania wymagań w zakresie umiejętności tworzenia narracji historycznej i doskonalenia warsztatu naukowego w zasadzie nie jest możliwa ocena postępu osiągniętego przez studenta od rocznej pracy badawczej, poprzez pracę licencjacką aż po pracę magisterską,

Elementem systemu weryfikacji osiągnięć są egzaminy na koniec cyklu zajęć z epoki historycznej. Egzaminy typu A i typu B odnoszą się do wielkich epok historycznych. Dla zajęć tych nie określono jednak treści programowych ani efektów uczenia się, co w praktyce sytuuje je poza systemem weryfikacji efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku i utrudnia weryfikację osiągnięć z zakresu wiedzy i umiejętności. Egzaminy prowadzone są z udziałem wyłącznie jednego studenta, który odpowiada na pytania egzaminatora, co budzi zastrzeżenia studentów i w przypadku nieprawidłowego przebiegu egzaminu utrudnia przeprowadzenie procedury odwoławczej. Podczas spotkania studenci wskazywali w tym zakresie na sytuacje, w których podczas trwającego ponad godzinę egzaminu otrzymywali ocenę niedostateczną za pierwszą nieprawidłową wypowiedź, mimo prawidłowych odpowiedzi we wcześniejszych jego częściach. Zdają się też sytuacje zamiany formy zaliczenia przedmiotu w trakcie trwania zajęć. Podczas egzaminu dyplomowego różni studenci mają zadawaną różną liczbę pytań, co nie w pełni umożliwia przestrzeganie zasady równych szans i porównywalności ocen. Rekomenduje się w tym zakresie wprowadzenie zasad przeprowadzania egzaminów, zapobiegających opisanym wyżej uchybieniom i przyjęcie zasady przeprowadzania egzaminów z udziałem osób trzech.

W niewielkim stopniu stosowane metody pozwalają na weryfikację efektów z zakresu kompetencji społecznych. Brak np. metod pozwalających na sprawdzenie realizacji tych efektów przez pracę w grupie, współdziałanie, prezentację, jak np. metoda projektu. Metoda ta pozwala na realizację i weryfikację efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, poprzez bieżącą kontrolę przez nauczyciela realizacji kolejnych etapów projektu oraz samoewaluację dokonaną w czasie prezentacji na forum publicznym.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania są dostosowywane do potrzeb studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym z niepełnosprawnością, w podobny sposób jak metody dydaktyczne. Wyraża się to m.in. w wydłużeniu czasu na wykonanie zadań sprawdzających.

Metody weryfikacji – wypowiedzi ustne i pisemne – stosowane podczas zajęć z języka obcego pozwalają na ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów umiejętności posługiwania się językiem na poziomie określonym w kierunkowych efektach uczenia się na studiów I i II stopnia.

W przypadku kształcenia nauczycieli metody stosowane na zajęciach z zakresu dydaktyki przedmiotowej pozwalają na weryfikację efektów z zakresu wiedzy i umiejętności. Są to metody dyskusji, pracy pod kierunkiem oraz bardziej innowacyjne – jak analiza SWOT, dyskusja punktowana, drzewo decyzyjne, metaplan, debata oksfordzka, dając możliwość różnicowania ocen, weryfikacji wiedzy i umiejętności. Efekty z zakresu kompetencji społecznych są weryfikowane na podstawie lekcji przeprowadzonych w szkołach w ramach praktyki śródrocznej, które odbywają się pod kontrolą nauczyciela oraz opiekuna praktyki, prowadzącego zajęcia z dydaktyki przedmiotowej.

Prace etapowe i egzaminacyjne oraz projekty studenckie pozwalają na weryfikację efektów uczenia się i ich problematyka odpowiada koncepcji kształcenia, uwzględniając specyficzne kompetencje właściwe dla dyscypliny naukowej historia. Już na studiach I stopnia wymagania formułowane są w sposób problemowy i wymagają zaawansowanej wiedzy źródłowej i historiograficznej z danej epoki. Prace etapowe spełniają wymagania formalne określone w kryteriach oceniania – skoro warunkiem zaliczenia jest dostarczenie pracy, natomiast nie zawsze spełniają wymagania określone przez efekty uczenia się dla przedmiotu *wybrane problemy wielkich epok – praca badawcza*. Prace nie zawsze opatrzone są one uwagami osoby sprawdzającej i informacją zwrotną dotyczącą popełnionych błędów. Analiza prac licencjackich wskazuje na wysokie kompetencje badawcze, jakie osiągają studenci po 3 latach studiów, a w zakresie merytorycznym różnią się te prace od prac magisterskich niekiedy tylko objętością. W praktyce prace licencjackie spełniają wymogi stawiane pracom magisterskim – umiejętność formułowania problemu badawczego, analiza źródeł, umiejętność argumentowania i wnioskowania. Kryterium odróżniającym pracę licencjacką i magisterską jest objętość, nie jest nim natomiast nowatorstwo ujęcia i samodzielność sądów (obowiązkowe jest one tylko w przypadku prac na ocenę celującą).

Osiąganie przez studentów efektów uczenia się potwierdzone jest także przez ich udział w konferencjach naukowych i publikacjach, głównie związane są z działalnością Studenckiego Koła Naukowego Historyków UW, które działa w następujących sekcjach tematycznych: mediewistycznej, nowożytniczej, XX wieku, historii kobiet, historii regionalnej, wojskowości.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku na studia stacjonarne I i II stopnia przejęto selektywne zasady rekrutacji zapewniające kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, natomiast na studia niestacjonarne przyjmowani są wszyscy kandydaci po złożeniu dokumentów. Zasady rekrutacji na studia są bezstronne i zapewniają kandydatom, w tym osobom z niepełnosprawnością, równe szanse na podjęcie studiów. W uczelni przyjęto zasady uznawania efektów uczenia się zdobytych poza system studiów oraz uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej, które umożliwiają ocenę adekwatności efektów uczenia się uzyskanych poza systemem szkolnictwa wyższego lub objętych programem studiów w innej uczelni z efektami uczenia się określonymi dla programów studiów na kierunku historia przez UW.

Na kierunku przyjęto zasady dyplomowania określające oczekiwania formalne oraz merytoryczne wobec prac dyplomowych przygotowywanych na studiach I i II stopnia. Przy czym w przypadku studiów

I stopnia są one mało precyzyjne i nie określają czym praca dyplomowa powinna być, lecz czym być nie powinna. Studenci studiów I stopnia przygotowują ponadto na I i II roku studiów I stopnia roczne prace badawcze, a stawiane im wymagania są porównywalne z wymaganiami stawianymi pracom magisterskim. Analiza wybranych rocznych wskazuje, że nie wszyscy studenci osiągają zakładane efekty. Analiza prac licencjackich wskazuje na wysokie kompetencje badawcze, a w zakresie merytorycznym różnią się te prace od prac magisterskich niekiedy tylko objętością, co sprawia, że prace magisterskie nie wskazują na progres umiejętności badawczych uzyskiwany podczas studiów II stopnia. Problematyka prac dyplomowych odpowiada koncepcji kształcenia.

Przyjęte w uczelni zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zapewniają rzetelność i porównywalność ocen, dają możliwość dostosowania zasad uzyskiwanych zaliczeń i zdawania egzaminów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz zasady postępowania w sytuacjach, gdy student zgłasza zastrzeżenia do oceny. Odrębnie uregulowane są zasady reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Ogólnouczelniane zasady nie są w pełni wdrożona na kierunku. W części przedmiotów kryteria oceniania nie zawsze dotyczą osiąganych przez studentów efektów uczenia się i nie zawsze precyzyjnie określają za jakie osiągnięcia student otrzymuje poszczególne oceny. W sylabusach są one sformułowane ogólnikowo bądź nie ma ich wcale. Jednym z częściej występujących kryteriów oceny jest liczba nieobecności na zajęciach, przygotowanie do zajęć oraz aktywność na zajęciach. W ramach egzaminu dyplomowego wiedza i umiejętności weryfikowane są za pomocą pytań, które zgodnie z zasadami dyplomowania mogą odnosić się do wszystkich treści programowych i mogą być formułowane ad hoc w zależności od przebiegu egzaminu, co nie zapewnia studentom równych szans i umożliwiając stawianie pytań zarówno bardzo odległych od problematyki pracy dyplomowej, jak i ściśle z nią związanych.

Przyjęte na kierunku metody weryfikacji pozwalają na ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów uczenia się zorientowane są one jednak przede wszystkim na ocenę efektów w kategoriach wiedza i umiejętności, w mniejszym stopniu na efekty z kategorii kompetencji społecznych. Podstawową formą weryfikacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy są egzaminy z wielkich epok, z których część odbywa się przy wyłącznej obecności studenta i egzaminatora, budząc tym zastrzeżenia studentów. Umiejętności weryfikowane są przy pomocy prac pisemnych, przy czym ich analiza wykazała, że nie zawsze opatrzone są one uwagami osoby sprawdzającej i informacją zwrotną dotyczącą popełnionych błędów. Kompetencje społeczne sprawdzane są głównie poprzez udział w dyskusji. Stosowane podczas zajęć z języka obcego metody weryfikacji umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia oraz B2+ na poziomie studiów drugiego stopnia, w tym języka specjalistycznego. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych i wyszczególnionych wyżej uchybień.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Główny trzon kadry dydaktycznej na kierunku historia stanowią nauczyciele akademicki zatrudnieni w Instytucie Historycznym UW, w ogólnej liczbie 73 osób, w tym 70 pracowników badawczo-dydaktycznych i 3 zatrudnionych na etatach dydaktycznych. Okazjonalnie, zwłaszcza przy obsłudze zajęć dydaktycznych na specjalności nauczycielskiej Instytut korzysta ze wsparcia pracowników innych jednostek Uniwersytetu Warszawskiego, jak np. Wydział Pedagogiki, Wydział Psychologii, Wydział Polonistyki, Instytut Filozofii czy Wydział Zarządzania. Wszyscy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku posiadają udokumentowany dorobek naukowy w dyscyplinie historia lub innych dyscyplinach naukowych odpowiadających zakresowi prowadzonych zajęć i doświadczenie zawodowe w zakresie tych dyscyplin, umożliwiające prawidłową realizację zajęć, w tym w przypadku dyscypliny naukowej historia nabywanie przez studentów kompetencji badawczych. Kadra naukowo-dydaktyczna Instytutu Historycznego należy bowiem do wiodącej grupy środowiska naukowego w Polsce, realizującej nowatorskie badania naukowe, obejmujące wszystkie epoki historyczne, zarówno w zakresie dziejów powszechnych, jak i historii Polski, a także nauk pomocniczych historii, metodologii historii, historii historiografii, dydaktyki historii, dziejów i kultury Żydów w Polsce.

Prawidłową realizację zajęć na kierunku historia umożliwia także stabilna i proporcjonalna struktura kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej Instytutu Historycznego oraz jej liczebność w stosunku do ogólnej liczby studentów. Na 73 etatowych pracowników: 22 osoby zatrudnionych jest na stanowisku profesora i profesora uczelni, 35 ma stopień doktora habilitowanego, 14 osób posiada stopień doktora, a dwie osoby są zatrudnione na stanowisku lektora. Równie proporcjonalne jest przyporządkowanie nauczycieli akademickich do poszczególnych epok historycznych. W pięciu zakładach reprezentujących główne epoki historyczne (starożytność, średniowiecze, nowożytność, XIX i XX wiek) oraz w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii i Metodologii średnia liczba zatrudnionych w nich pracowników naukowo-dydaktycznych wynosi 10 osób. Jedynie w dwóch pozostałych jednostkach organizacyjnych Instytutu liczebność ta jest niższa, co wynika ze specyfiki ich profilu badawczo-dydaktycznego (Zakład Dydaktyki Historii i Historii Historiografii oraz Centrum Badań i Nauczania Dziejów i Kultury Żydów w Polsce im. M. Anielewicza – odpowiednio po 4 i 6 osób). Struktura ta, przy 412 studentach, którzy studiują na kierunku historia w roku akademickim 2019/2020, daje stosunkowo dobrą proporcję 1 nauczyciela akademickiego na niespełna 6 studentów, a biorąc pod uwagę koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku, zakładającą m.in. niewielkie liczebnie grupy studenckie i indywidualną pracę ze studentami, zapewnia także właściwe obciążenie dydaktyczne pracowników.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia posiadają odpowiednie kompetencje dydaktyczne i w pełni udokumentowany dorobek dydaktyczny umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Osoby prowadzące zajęcia z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość przeszły odpowiednie przeszkolenie.

Wszyscy pracownicy Instytutu Historycznego wykazują racjonalne obciążenie dydaktyczne na kierunku historia, zgodnie z ustaloną dla całego Uniwersytetu Warszawskiego wysokością pensum, która wynosi 210 godz. rocznie. Zajęcia w innych jednostkach uczelni są przydzielane za zgodą pracownika, a ewentualne nadgodziny występują w przypadku, gdy pracownik zdecyduje się prowadzić zajęcia na studiach niestacjonarnych. Biorąc zatem pod uwagę całość obciążenia godzinowego wszystkich osób prowadzących zajęcia w IH UW oraz liczbę osób zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu

pracy, możemy stwierdzić, że umożliwiają one prawidłową realizację zajęć, a także są zgodne z wymaganiami art. 73 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Zajęcia realizowane w ramach modułów przygotowujących do zawodu nauczyciela prowadzone są przez osoby posiadające odpowiedni dorobek naukowy i doświadczenie w dyscyplinach psychologia i pedagogika oraz w dyscyplinie historia w zakresie dydaktyki historii. Instytut Historyczny korzysta w tym przypadku ze wsparcia pracowników innych jednostek Uniwersytetu Warszawskiego: Wydziału Psychologii i Wydziału Pedagogiki (w zakresie psychologii i pedagogiki) oraz z własnej obsady pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych specjalizujących się w dydaktyce szczegółowej. Zajęcia z emisji głosu prowadzi lektorka z Instytutu Polonistyki Stosowanej UW, specjalizująca się profilaktyce i terapii zawodowych zaburzeń głosu. Kompetencje i doświadczenie zawodowe wszystkich nauczycieli akademickich zaangażowanych w realizację zajęć na specjalności nauczycielskiej w pełni pozwalają na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz realizację treści programowych określonych przez standardy kształcenia nauczycieli.

Kryteria doboru nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia na kierunku historia są transparentne i adekwatne do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć na studiach o profilu ogólnoakademickim. Uniwersytet Warszawski przykłada dużą wagę do jakości dydaktyki akademickiej, stąd dominującą zasadą przydziału zajęć jest uwzględnienie dorobku naukowego prowadzących, ich doświadczenia i kompetencji dydaktycznych. Szczegółowa obsada zajęć w danym roku akademickim odbywa się w porozumieniu Dyrekcji Instytutu Historycznego UW z kierownikami zakładów, a pracowników z innych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu we współpracy Zastępcy Dyrektora IH ds. studenckich lub kierownika studiów niestacjonarnych z władzami tamtych jednostek, co zostało potwierdzone podczas spotkania zespołu oceniającego z pracownikami. Nie zgłoszono także żadnych nieprawidłowości w tym zakresie, a wręcz przeciwnie zgodnie podkreślano dbałość o zachowanie wysokich standardów merytorycznych i dydaktycznych. Istotnym elementem zapewnienia odpowiednich kompetencji dydaktycznych osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku jest procedura rekrutacji pracowników nowozatrudnionych, w której ważnym kryterium jest przeprowadzenie publicznego wykładu. Również przy każdej zmianie stanowiska pracowników już zatrudnionych w postępowaniu konkursowym ocenie poddawane są zarówno osiągnięcia naukowe, jak i dydaktyczne kandydatów.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia są systematycznie oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem w formie anonimowej ankiety papierowej wypełnianej na ostatnich zajęciach. Wyniki tych ankiet analizowane są przez kierowników zakładów i zastępcę dyrektora IH ds. studenckich, są także ważnym składnikiem brany pod uwagę przez przełożonych i odpowiednie komisje w procesie oceny okresowej pracownika. Pełny wykaz ocen przekazywany jest również prowadzącym zajęcia po zakończeniu roku akademickiego.

Istotną rolę w procesie zapewniania wysokiej jakości prowadzonych zajęć w Instytucie Historycznym UW stanowią także inne działania, podejmowane zarówno na poziomie zakładów, jak i całego Instytutu. Należą do nich m.in. bezpośredni nadzór kierowników zakładów nad zajęciami prowadzonymi przez pracowników zatrudnionych w tych zakładach, regularna hospitacja zajęć przez kierowników zakładów i zastępcę dyrektora IH ds. studenckich, zatwierdzanie przez Radę Naukową IH tematów prac licencjackich i magisterskich. Najlepsi prowadzący zajęcia są systematycznie zgłaszani do nagród Rektora UW za osiągnięcia naukowo-dydaktyczne (w latach 2017-2019 okresowe zwiększanie wynagrodzeń z tego tytułu otrzymywało rocznie troje pracowników Instytutu

Historycznego, a w roku 2015 jedna osoba otrzymała wyróżnienie dla najlepszego wykładowcy Uniwersytetu Otwartego UW).

Jednostka realizuje politykę kadrową umożliwiającą kształtowanie kadry prowadzącej zajęcia w sposób zapewniający prawidłową ich realizację. Stwarza również warunki do rozwoju naukowego pracowników poprzez promowanie ich aktywności naukowej, osiąganie stopni i tytułów naukowych oraz podnoszenie kwalifikacji dydaktycznych. Ważny element tych działań stanowią procedury dystrybucji środków finansowych na badania naukowe, które przeprowadzane są w 3-osobowych zespołach, a wykazy przydzielonych środków są upubliczniane na stronie internetowej Instytutu. Na podkreślenie zasługuje także dbałość Instytutu Historycznego UW o rozwój kompetencji dydaktycznych zatrudnionych u siebie pracowników oraz o popularyzację nauki historycznej z ich strony. Potwierdzeniem tego są m.in. sukcesy dydaktyczne wymienione w tabelach kompetencyjnych pracowników dołączonych do arkusza samooceny (jak np. publikacje podręcznikowe, nagrody dla studentów za wyróżniające prace dyplomowe, liczni laureaci konkursu o Diamentowy Grant, pozyskiwanie przez studentów stypendiów za wyniki naukowe), a także zdobycie w 2019 r. grantu na podnoszenie kwalifikacji dydaktycznych pracowników w ramach „Programu zintegrowanych działań na rzecz rozwoju Uniwersytetu Warszawskiego”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Socjalnego (POWER), realizowanego w formie zajęć metodycznych, językowych, cyfrowych i ewaluacyjnych.

Działania podejmowane zarówno przez władze UW oraz Instytut Historyczny sprzyjają systematycznemu rozwojowi kadry naukowo-dydaktycznej, która zdobywa nagrody naukowe i odznaczenia, krajowe i zagraniczne. Skutkuje to również licznym udziałem w grantach krajowych i zagranicznych, współpracą międzynarodową, działalnością w zakresie kształcenia kadry (promotorstwo doktoratów, recenzje w przewodach doktorskich i habilitacyjnych oraz w postępowaniach profesorskich), a przede wszystkim licznymi publikacjami naukowymi. Warto zauważyć, że prawie 1/3 budżetu całego Uniwersytetu Warszawskiego pochodzi m.in. z grantów krajowych i europejskich, a pracownicy UW zdobyli prawie połowę dotacji przyznanych polskim instytucjom w prestiżowych europejskich konkursach badawczych Europejskiej Rady ds. Badań (ERC). Realizowana polityka kadrowa Instytutu Historycznego UW sprzyja zatem trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, kreując warunki pracy stymulujące i motywujące nauczycieli akademickich do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych i wszechstronnego doskonalenia

Uczelnia opracowała również rozbudowany system zasad i procedur pozwalający na skuteczne rozwiązywanie konfliktów, reagowanie na przypadki zagrożenia dyskryminacji i przemocy wobec studentów i nauczycieli akademickich. W praktyce polega on na dwustopniowej procedurze rozwiązywania sporu, obejmującej najpierw rozmowę z zainteresowanymi stronami na poziomie Dyrektora Instytutu Historycznego i/lub Prodziekana ds. studenckich, i w razie potrzeby podjęcia odpowiednich mediacji, a na drugim etapie – skierowania sprawy do Rzecznika Akademickiego (ombudsmana) według jednolitej procedury dla całego Uniwersytetu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Liczebność kadry Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego, jej dorobek naukowy w dyscyplinie historia oraz kompetencje dydaktyczne w pełni umożliwiają prawidłową realizację zajęć na ocenianym kierunku, w tym także przygotowanie studentów specjalności nauczycielskiej, zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli. Uczelnia prowadzi adekwatną do swoich potrzeb politykę kadrową, stwarzając nauczycielom akademickim odpowiednie warunki do rozwoju i doskonalenia. Do procesu ewaluacji zajęć dydaktycznych włączani są studenci, a wnioski z tych ocen są brane pod uwagę przy ocenie okresowej nauczycieli akademickich. Stosowany jest także system rozwiązywania konfliktów, reagowania na naruszenie bezpieczeństwa i wszelkich form dyskryminacji wobec członków kadry prowadzącej kształcenie

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Główna baza lokalowa Instytutu Historycznego UW mieści się w zabytkowym Budynku Pomuzealnym w Kampusie Głównym UW. Instytut korzysta także z sal wykładowych w tzw. Nowym Gmachu oraz audytoriów bocznych w Audytorium Maximum. Wszystkie budynki znajdują się w bliskiej odległości na terenie tego samego Kampusu. Łącznie do dyspozycji studentów historii jest przeznaczonych 14 sal dydaktycznych i 1 pracownia komputerowa, w tym:

- 10 sal ćwiczeniowych (dla 15 osób),
- 4 sale wykładowe (dla 50 i 80 osób),
- 1 sala komputerowa z 20 stanowiskami do pracy.

Wszystkie sale wykładowe wyposażone są w stacjonarne komputery, ekrany i projektory multimedialne, a największa sala na 80 osób posiada także nagłośnienie. Sale ćwiczeniowe mają zamontowane na stałe rzutniki stacjonarne, do których na portierni można pobrać komputery przenośne z okablowaniem. W jednej z sal ćwiczeniowych znajduje się także tablica multimedialna. Na potrzeby zajęć dydaktycznych dostępne jest również mobilne urządzenie typu Flipchart, sprzęt do nagrywania wywiadów (kamera i dyktafony) oraz przenośny zestaw do prowadzenia konferencji internetowych. Ponadto, w dyspozycji Instytutu Historycznego znajduje się odnowiona w ostatnim czasie Pracownia Komputerowa, wyposażona w nowoczesny sprzęt. Pracownia przygotowana jest przede wszystkim do zajęć interdyscyplinarnych, ale na stałe jej oprogramowanie jest sprofilowane głównie pod kątem specjalności archiwalnej. Komputery znajdujące się na wyposażeniu tej pracowni mają zainstalowaną wersję edukacyjną Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej, instalację edukacyjną systemu elektronicznego obiegu dokumentów EZD PUW oraz system Inwentarzy Zespołów Archiwalnych, niezbędne w kształceniu przyszłych archiwistów. Ze względu na fakt, iż proces dydaktyczny na kierunku historia nie wymaga korzystania ze specjalistycznych pracowni, wyposażenie jakie posiadają sale dydaktyczne, będące w dyspozycji Instytutu Historycznego UW w pełni zaspokaja

potrzeby procesu kształcenia i pozwala przygotować studentów do prowadzenia badań naukowych. Wielkość i liczba sal wykorzystywanych do prowadzenia różnych form zajęć jest w zupełności wystarczająca, biorąc zwłaszcza pod uwagę stosunkowo niewielką liczebność poszczególnych grup studenckich i liczbę oferowanych specjalności dla kierunku historia.

Studenci mogą korzystać z usytuowanej w siedzibie instytutu specjalistycznej biblioteki, w która dysponuje odnowioną w ostatnim czasie nowoczesną czytelnią na 47 miejsc, wyposażonych w indywidualne oświetlenie i gniazdko elektryczne. W Bibliotece znajduje się także 5 komputerów z dostępem do internetu, baz i katalogów, a także projektor i nagłośnienie sufitowe. Biblioteka IH czynna jest od poniedziałku do piątku w godz. od 9.00 do 19.45, a w soboty od godz. 10.00 do 16.00. W bliskiej odległości znajduje się także nowoczesna Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego.

Warto podkreślić dbałość o odpowiedni komfort pracy studentów i warunki ich przebywania w budynkach uniwersyteckich. Świadczy o tym m.in. dodatkowe wyposażenie Biblioteki w pufy i fotele, zorganizowanie w holu na I piętrze Gmachu Pomuzealnego kącia wypoczynkowego, o którego kształcie zdecydowali sami studenci, a także zawieszenie ekranów komputerowych w Bibliotece na trzech różnych wysokościach, dogodnych dla użytkowników zarówno o niskim, jak i wysokim wzroście. Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP. Główny budynek Instytutu Historycznego – tzw. Pomuzealny – dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Posiada m.in. podjazd, windę umożliwiającą dojazd do wszystkich pięter oraz odpowiednie toalety.

Studenci bez przeszkód mogą korzystać z sieci informacyjno-komunikacyjnej we wszystkich budynkach Instytutu Historycznego UW. Mają tam dostęp do sieci bezprzewodowej Eduroam oraz do otwartej sieci Biblioteki IH. W budynku Pomuzealnym znajdują się również routery internetowe, zapewniające dodatkowe łącza internetowe. Zapewnione jest także specjalistyczna infrastruktura informatyczna w postaci uniwersyteckiej platformy e-learningowej Kampus/COME (Centrum Kompetencji Cyfrowych UW), umożliwiająca odbywanie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a także sprawną komunikację osób prowadzących zajęcia ze studentami. Wszelkie materiały dydaktyczne, niezbędne do pracy w takiej formie kształcenia, są dostępne na w/w platformie, a także na stronie internetowej Instytutu Historycznego (pod indywidualnymi biogramami pracowników). Dodatkowo, utworzona została także tzw. chmura instytutowa w Ramach Archiwum Cyfrowego IH na potrzeby projektów badawczych z udziałem studentów.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość korzystania z zasobów Biblioteki Instytutu Historycznego UW, jednej z największych specjalistycznych bibliotek w Polsce. Księgozbiór Biblioteki liczy ok. 230 tys. woluminów, w tym w wolnym dostępie ok. 6 tys., 1100 starych druków, 3200 jednostek kartograficznych, 14 tys. fotografii i fotokopii, 650 mikrofilmów oraz ok. 200 odcisków pieczęci. Gromadzona jest przede wszystkim specjalistyczna literatura naukowa, polska i obcojęzyczna, zgodnie z zapotrzebowaniem pracowników i studentów. Rocznie zasób Biblioteki przyrasta średnio o ok. 3 tys. woluminów. Zasoby Biblioteki Instytutu Historycznego UW w pełni zaspokajają potrzeby procesu nauczania i uczenia się, związanego z treściami podstawowymi dla ocenianego kierunku, jak i oferowanymi specjalnościami, w tym szczególnie specjalności archiwistycznej i nauczycielskiej. Uwzględniają na bieżąco literaturę zalecaną w sylabusach oraz najbardziej wartościowe wydawnictwa naukowe i bazy danych. Katalog elektroniczny Biblioteki IH jest bezpośrednio zintegrowany z systemem katalogowym Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego. Pracownicy i studenci mogą także korzystać z cyfrowych zasobów IH i BUW, jak np. ponad 50 baz danych, e-książki, biblioteki cyfrowe, repozytorium publikacji naukowych czy cyfrowa wersja kolekcji starych druków, poprzez linki na

stronach internetowych obu Bibliotek. Bardzo aktywnie działa wymiana międzybiblioteczna oraz wypożyczenia z innych bibliotek naukowych (krajowych i zagranicznych). Studenci i nauczyciele akademicy korzystają także z posiadającej prawo do egzemplarza obowiązkowego interdyscyplinarnej Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego. Studenci z niepełnosprawnościami, jeśli napotykają problemy w skorzystaniu z papierowej wersji zasobów bibliotecznych, mogą zgłosić pracownikom Biblioteki ten fakt, a wówczas wskazane przez nich materiały dydaktyczne przekazywane są do Biura ds. Osób Niepełnosprawnych, gdzie zostają poddane odpowiedniej adaptacji (przetworzeniu), zgodnie z ich potrzebami.

Materiały dydaktyczne w formie elektronicznej, przeznaczone do zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jak np. kursy ogólnouniwersyteckie, lektoraty e-learningowe czy kursy instytutowe, udostępniane są studentom na uniwersyteckiej platformie e-learningowej Kampus/COME, prowadzonej przez Centrum Kompetencji Cyfrowych UW. Dostęp do nich mają zarówno nauczyciele akademicy, jak i studenci, po zalogowaniu się do systemu.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Instytutu Historycznego UW jest zgodna z wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia nauczycieli. Wszystkie sale dydaktyczne wyposażone są w sprzęt multimedialny i zestawy komputerowe (stacjonarne lub przenośne) umożliwiające projekcję filmów, audycji i prezentacji tematycznych, związanych z kształceniem psychologicznym, pedagogicznym i dydaktyczno-historycznym. Do dyspozycji jest ponadto dodatkowe wyposażenie w postaci urządzenia Flipchart, kamery, dyktafonów i przenośnego zestawu do organizacji konferencji internetowych. W jednej z sal ćwiczeniowych zamontowana jest także tablica interaktywna, pozwalająca przygotować studentów specjalności nauczycielskiej do wykorzystania tego sprzętu w przyszłej praktyce zawodowej.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Instytutu Historycznego UW monitorowana jest na bieżąco, z udziałem przedstawicieli wszystkich interesariuszy wewnętrznych. Wszelkie zapotrzebowanie w zakresie wyposażenia dydaktycznego mogą zgłaszać Dyrektorowi IH ds. ogólnych zarówno pracownicy Instytutu, kierownicy zakładów i pracowni, jak i samorząd studencki, koła naukowe, czy redakcje czasopism. W zależności od źródła pochodzenia środków finansowych (z tzw. środków własnych, z funduszu BST, z dotacji za najlepszych maturzystów czy z kosztów pośrednich) podejmowane są decyzje o wydatkach na sprzęt, wyposażenie sal, zakup książek, itp. z udziałem przedstawicieli uprawnionych interesariuszy wewnętrznych. Corocznie na posiedzeniach Rady Naukowej IH Dyrektor ds. ogólnych przedstawia sprawozdania z wykorzystania tych środków. Protokoły z posiedzeń w/w rad są publikowane na stronie internetowej IH, a wnioski płynące także z podejmowanych w trakcie posiedzeń dyskusji są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Zapewniony jest także udział nauczycieli akademickich oraz studentów w kształtowaniu zasobu Biblioteki Instytutu Historycznego UW. Wszelkie potrzeby w zakresie zakupu lub pozyskania niezbędnych publikacji mogą zgłaszać zarówno pracownicy, jak i studenci, bezpośrednio pracownikom bibliotecznym, osobiście lub poprzez pocztę elektroniczną.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego jest zgodna z zasadami BHP i w pełni umożliwia prawidłową realizację zajęć, a także osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym zarówno przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej, jak i do pracy w zawodzie nauczyciela (zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli). Wielkość, liczba i wyposażenie sal dydaktycznych i Biblioteki zapewniają warunki do odpowiedniej realizacji procesu nauczania i uczenia się. Uczelnia przygotowała także szereg udogodnień w tym zakresie dla osób z niepełnosprawnością. Na bieżąco monitorowany jest stan techniczny infrastruktury oraz stan zasobów bibliotecznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Instytut Historyczny UW prowadzi rozległą współpracę z różnymi podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego. Są to przede wszystkim instytucje, w których docelowo mogą znaleźć zatrudnienie absolwenci ocenianego kierunku i oferowanych dla niego specjalności, jak instytucje ochrony dziedzictwa historycznego, instytucje kultury, w których wykorzystywana jest wiedza historyczna, szkoły i placówki oświatowe, wydawnictwa, redakcje czasopism, redakcje prasowe. IH współpracuje także z przedstawicielami branż z grupy tzw. przemysłów kreatywnych, usług PR, agencji reklamowych, w celu rozwijania w programie studiów historycznych również ogólnych kompetencji studentów, jak kompetencje komunikacyjne, umiejętność gromadzenia i selekcji informacji, krytycznej analizy i interpretacji danych. Rodzaj, zasięg i zakres tych wszystkich instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego jest zgodny z dyscypliną historia, do której przyporządkowano oceniany kierunek studiów. Odpowiada także ogólnej koncepcji studiów, celom kształcenia oraz wyzwaniom rynku pracy charakterystycznym dla absolwentów studiów historycznych.

Współpraca Instytutu Historycznego z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego prowadzona jest systematycznie, ma charakter stały i przybiera zróżnicowane formy, adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów (w tym również oferowanych specjalności), a także osiągania przez studentów efektów uczenia się. Przejawia się przede wszystkim w organizacji praktyk zawodowych studentów, wizytach studentów w tych instytucjach w ramach zajęć, odbywaniu w nich staży i wolontariatu przez studentów, gromadzenia materiału do projektów badawczych, a także w prowadzeniu zajęć na uczelni przez przedstawicieli tych instytucji, często absolwentów ocenianego kierunku. Instytut Historyczny współdziała ponadto z szeregiem instytucji i stowarzyszeń w podejmowaniu okolicznościowych przedsięwzięć i projektów, również z udziałem studentów, jak np. konkursy dla szkół, organizacja wspólnych konferencji, debat tematycznych, Olimpiady Historycznej, wystaw itp.

Ważnym elementem tej współpracy jest pozyskiwanie opinii oraz informacji zwrotnych na temat programu kształcenia na kierunku historia. Instytut Historyczny zamawia w instytucjach otoczenia społeczno-gospodarczego recenzje zmian w programie studiów, prowadzi z nimi indywidualne konsultacje, a opiekunowie praktyk zawodowych studentów odwiedzają systematycznie te instytucje, w których studenci odbywają praktyki. W programie studiów wprowadzono także obowiązkową pracę pisemną przygotowaną we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Uniwersytetu Warszawskiego).

Spotkanie z zespołem oceniającym potwierdziło bez wątpienia wieloletnią współpracę IH na różnych płaszczyznach, ale także wykazało potrzebę organizacji systematycznych spotkań interesariuszy zewnętrznych w szerszym gronie, a nie jak to się dzieje do tej pory w kontaktach indywidualnych. Rekomenduje się powołanie szerokiego gremium przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, i w celu wymiany doświadczeń i obserwacji poczynionych w czasie wizyt studentów lub praktyk zawodowych.

Instytut Historyczny nie włącza studentów do systematycznych ocen relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programów studiów, a także wpływu tego otoczenia na program i jego realizację. Rekomenduje się więc włączenie do procesu opiniowania współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym studentów kierunku.

Bieżącą ocenę tej współpracy podejmuje Komisja Dydaktyczna Rady Naukowej IH UW, która w zależności od potrzeb organizuje otwarte posiedzenia z udziałem przedstawicieli instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego. Ocena poprawności doboru instytucji współpracujących oraz skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów dokonuje się także podczas posiedzeń Rady Naukowej Instytutu Historycznego, na których podejmowana jest decyzja o przedłużeniu (kontynuacji) umów z poszczególnymi instytucjami zewnętrznymi. Opinie w sprawie przedłużenia lub zakończenia realizacji umowy z daną instytucją zgłaszają również nauczyciele akademicki, biorący udział bezpośrednio w różnych formach tej współpracy.

h;

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego prowadzi systematyczną i różnorodną współpracę z wieloma podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, zgodnie z zakresem dyscypliny historia oraz z potrzebami realizowanego programu studiów i osiąganymi przez studentów efektami uczenia się. Konsultacje prowadzone z otoczeniem społeczno-gospodarczym mają charakter dwustronny i nie są prowadzone w gronie szerszym przy reprezentacji różnorodnych branż, pozwalającym konfrontować różne potrzeby i poszukiwać optymalnych kompromisowych rozwiązań. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym monitorowana jest na bieżąco i modyfikowana w zależności od aktualnych potrzeb ocenianego kierunku, lecz w proces ten nie są włączani studenci.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Uniwersytet Warszawski stworzył odpowiednie warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu na ocenianym kierunku. Rodzaj, zakres i zasięg podejmowanych działań w tym zakresie jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia studentów historii. Jedną z podstawowych form sprzyjających umiędzynarodowieniu jest program Erasmus+, w ramach którego Instytut Historyczny ma podpisane umowy z 38 ośrodkami uniwersyteckimi w Europie. Z programu korzystają licznie zarówno studenci historii (w latach 2016-2018 wyjechało 68 studentów, natomiast w roku przeprowadzania wizytacji 18 osób), jak i pracownicy naukowcy. Ośrodek warszawski jest także chętnie odwiedzany przez badaczy i studentów zagranicznych. Obcokrajowcy prowadzą różnego rodzaju formy zajęć dydaktycznych okazjonalnie lub regularnie, w zależności od długości pobytu w Instytucie Historycznym. Studenci niebędący obywatelami polskimi uczestniczą także w zajęciach wspólnie ze studentami historii, co niewątpliwie sprzyja mobilności polskich studentów.

Corocznie oferowane są zajęcia ogólnouniwersyteckie w językach obcych (angielskim i niemieckim) adresowane do studentów historii. Oferta tych zajęć jest dość liczna i zróżnicowana zarówno pod względem poruszanej tematyki (reprezentacja wszystkich epok), jak i formy dydaktycznej (wykłady, konwersatoria, prace roczne). W roku akademickim 2019/2020 dodatkowo uruchomiono cykl zajęć ćwiczeniowych z pięciu epok historycznych prowadzonych w językach obcych. Wszystkie wymienione zajęcia zostały przygotowane i są prowadzone przez etatowych pracowników Instytutu Historycznego. Studenci kierunku historia mają także stały kontakt z zagranicznymi badaczami, którzy pracują w Instytucie Historycznym w ramach grantów (w roku akademickim 2019/2020 zatrudnione są trzy takie osoby) lub licznie odwiedzają tę jednostkę, współpracując naukowo z poszczególnymi pracownikami Instytutu i prezentując wyniki swoich badań podczas seminariów dyplomowych i doktorskich. Dodatkowo, dla zainteresowanych studentów historii, IH oferuje formy zajęć poza programem studiów, organizowane we współpracy międzynarodowej, jak np. seminarium polsko-niemieckie w Halle czy seminarium typu Master Class z Uniwersytetem w Dreźnie.

W wymianie międzynarodowej aktywnie uczestniczą także nauczyciele akademicki Instytutu Historycznego. Liczne kontakty naukowe z ośrodkami akademickimi w Europie i na świecie skutkują m.in. ich udziałem w projektach i grantach badawczych, w zagranicznych konferencjach, wykładach, stypendiach, prowadzeniem kwerend archiwalnych i bibliotecznych, aktywnością w zagranicznych gremiach naukowych i redakcyjnych oraz publikacjami w językach obcych. Pracownicy IH biorą także udział w programie Erasmus+ i w wymianie bilateralnej, zdobywając doświadczenie (również dydaktyczne) w zagranicznych uczelniach, które wykorzystują w prowadzeniu zajęć ze studentami historii.

Instytut Historyczny podejmuje szereg działań motywujących pracowników naukowych i studentów do aktywności międzynarodowej. W przypadku nauczycieli akademickich prowadzony jest systematyczny monitoring tej aktywności, m.in. poprzez coroczne podsumowania i określanie w ramach uczelnianego

Biura Współpracy z Zagranicą stopnia wykorzystania umów międzyinstytucjonalnych. Dla studentów natomiast specjalnie zmodyfikowano program kształcenia, aby umożliwić im wyjazdy na stypendia, zastosowano elastyczne rozliczanie zajęć, a także organizowane są cykliczne spotkania informacyjne. Pełnym zakresem niezbędnych informacji oraz praktycznych wskazówek dysponuje instytutowy Pełnomocnik ds. Programu Erasmus+.

W jednostce nie włącza się studentów do okresowych ocen stopnia umiędzynarodowienia kształcenia w postaci np. formalnych ankiet, które obejmowałyby ocenę skali, zakresu czy zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów. Analiza poziomu umiędzynarodowienia odbywa się podczas posiedzeń Rady Instytutu Historycznego przy okazji prezentacji corocznych sprawozdań Pełnomocnika ds. Programu Erasmus+ oraz w przypadku wygaśnięcia terminu obowiązywania poszczególnych umów międzynarodowych. Podejmowana wówczas dyskusja, w której mogą zabrać głos zarówno pracownicy naukowcy, jak i przedstawiciele studentów, koncentruje się wokół analizy słabych i mocnych stron współpracy Instytutu Historycznego z ośrodkami zagranicznymi i rozstrzyga czy daną umowę warto przedłużyć czy nie. Własną ewaluację procesu umiędzynarodowienia kształcenia prowadzi Biuro Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Warszawskiego, zwracając m.in. uwagę na współczynnik wykorzystania zawartych umów przez Instytut Historyczny.

W związku z powyższym rekomenduje się uwzględnienie opinii studentów w ocenie zakresu umiędzynarodowienia na ocenianym kierunku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj i zakres umiędzynarodowienia procesu kształcenia w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia ocenianego kierunku. Obejmuje liczne formy współpracy z wieloma ośrodkami w Europie i na świecie. Uczelnia stwarza odpowiednie możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów. Monitorowanie stopnia umiędzynarodowienia kształcenia podejmowane jest corocznie na poziomie Rady Instytutu Historycznego we współpracy z Pełnomocnikiem ds. programu Erasmus+ oraz na bieżąco w ramach działalności uczelnianego Biura Współpracy z Zagranicą, do procesu tego nie są jednak włączani studenci.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Na podstawie zweryfikowanej dokumentacji oraz opinii studentów wsparcie studentów w procesie kształcenia ocenia się pozytywnie. Informacje dotyczące programu studiów, form oraz kryteriów zaliczania zajęć studenci otrzymują na pierwszych zajęciach od prowadzących. Dodatkowo wszelkie zagadnienia związane z literaturą, treściami programowymi i kryteriami realizacji zajęć mogą znaleźć w kartach przedmiotów. Studenci zgłaszali jednak, że forma w jakiej skonstruowane są karty przedmiotów stanowi pewien rażący problem. Karty podzielone są na część ogólną i szczegółową. O ile dostęp do kart ogólnych jest łatwy, o tyle karty szczegółowe w których znajdują się informacje o literaturze, formie zaliczenia są konstruowane przez poszczególnych prowadzących i często studenci nie mają do nich bezpośredniego dostępu a nawet często brakuje ich u poszczególnych prowadzących. Również zgłaszano, że podane wcześniej kryteria oceny zmieniały się w trakcie trwania zajęć. Konsultacje z prowadzącymi odbywają się w wyznaczonych terminach. Studenci mają dodatkowo możliwość ustalenia indywidualnego spotkania, stanowi to duży atut w opinii studentów. Do wszelkich spraw studenckich podchodzi się indywidualnie.

Za sprawy studenckie na Wydziale odpowiedzialny jest odpowiedni prodziekan. Każdy rocznik posiada opiekuna roku, którym jest jeden z nauczycieli akademickich. Pełni on rolę łącznika pomiędzy Władzami Uczelni, a studentami. Rozwiązuje również na bieżąco zgłaszane problemy. Studenci zwracali również uwagę na duże zaangażowanie ze strony kadry w prowadzenie badań naukowych oraz wspieranie i mobilizowanie studentów do partycypowania w tych projektach. W aspekcie współpracy studentów z dziekanatem studenci zwrócili uwagę na życzliwość i indywidualne podejście do spraw studenckich. Kompetencje kadry wspierającej proces nauczania i uczenia się, w tym kadry administracyjnej odpowiadają potrzebom studentów i umożliwiają wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich. Godziny pracy administracji dostosowane są do potrzeb studentów.

Na wydziale studenci mają bardzo swobodny tryb ustalania programu kształcenia. Indywidualne podejście takiego rodzaju zostało przez studentów bardzo dobrze ocenione. Studenci wskazują, że nie ma potrzeby korzystania z indywidualnego trybu studiów i programu studiów ze względu na bardzo elastyczne podejście kadry. Zwłaszcza na II stopniu kształcenie jest bardzo zindywidualizowane. Każdy student ma opiekuna naukowego, który może, ale nie musi być jego promotorem. Odpowiada on za weryfikację uzyskanych przez studenta efektów uczenia się.

Studenci mają możliwość ubiegania się o pomoc materialną określoną zgodnie z dyspozycją Ustawy. Dostępne są stypendia socjalne, stypendium Rektora, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz stypendium naukowo-sportowe i zapomogi. Rozpatrywanie wniosków stypendialnych dokonuje się komisyjnie, przy zaangażowaniu samych studentów i ich organów przedstawicielskich. Skargi i wnioski rozpatrywane są przez gremia odwoławcze. Szczegółowe warunki przyznawania stypendiów określa regulamin pomocy materialnej.

Istnieje również wsparcie studentów rodziców. Na terenie Uniwersytetu znajduje się żłobek oraz przedszkole. W bibliotece uniwersyteckiej znajduje się również strefa matki z dzieckiem.

Studenci mają możliwość zrzeszania się w kołach naukowych. Opiekunami naukowymi są nauczyciele akademicki, którzy angażują się w prace swoich podopiecznych. Studenci w ramach pracy w kołach naukowych mogą korzystać w pełni z infrastruktury Uczelni. Wydział zapewnia możliwość studentom współtworzenia konferencji naukowych jak i uczestniczenia w badaniach statutowych i projektach

badawczych Uczelni. Czynny udział w konferencjach jest opłacany ze środków Uczelni, co stanowi dodatkową motywację do prowadzenia i publikowania swoich prac. Studencki Klub Historycznych Badań Naukowych jest największym kołem i daje możliwość zaangażowania się w projekty badawcze, translatorskie warsztaty z kadrami, oraz wiele innych. W kole działa 11 sekcji tematycznych. Studenckie koło dydaktyki historii skupia się na działalności przygotowującej do nauczania historii, w tym celu organizują warsztaty z nauczycielami praktykami. Studenckie Koło Historyków nastawione jest na działania naukowe oraz związane z rynkiem pracy. Przedstawiciele wszystkich kół naukowych obecni na spotkaniu z ZO PKA zaznaczyli duże wsparcie ze strony opiekunów kół naukowych oraz innych pracowników naukowych. Pracownicy angażują się w działania swoich kół i wspierają studentów zarówno organizacyjnie jak i naukowo. Zdaniem reprezentantów kół naukowych obecnych na spotkaniu z ZO PKA, koła mają możliwość wnioskowania o wsparcie materialne do Rady Konsultacyjnej, będącej reprezentacją kół naukowych UW, do Zarządu Samorządu Studentów UW oraz Fundacji Universitas Varsoviensis. Na wydziale funkcjonuje konkurs na „Mikrogranty” tj. niewielkie dofinansowanie konkretnego projektu np. konferencji naukowej. Część kół dysponuje swoimi biurami. Sprawy studenckie na uczelni organizuje samorząd studencki. Finansowanie Rady Samorządu Studentów Wydziału Historii odbywa się poprzez Zarząd Samorządu Studentów UW tj. centralny organ samorządu studenckiego oraz, w razie potrzeby przez władze jednostki. Samorząd posiada swoją siedzibę, nie mniej została ona nieco ograniczona z dwóch pomieszczeń do jednego co stanowi problem organizacyjny. Członkowie samorządu partycypują w działaniach na rzecz jakości kształcenia, a także mają wpływ na kształt i politykę uczelni poprzez uczestnictwo w Radach Wydziału i innych organach Uczelni. Samorząd realizuje ponadto szereg inicjatyw skierowanych do studentów. Działa na poziomie wydziałowym jak i uniwersyteckim.

Na Uczelni prężnie działa Biuro Karier wspierające aktywnie studentów we wchodzeniu na rynek pracy. W zakres ich działań wchodzi organizowanie licznych szkoleń dla studentów między innymi z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, budowania CV, czy przygotowania do rozmów kwalifikacyjnych. Dodatkowo prowadzą indywidualne doradztwo zawodowe i ewidencję instytucji w których studenci mogą odbywać praktyki zawodowe, między innymi pomagają także studentom w procesie rekrutacyjnym. Uczelnia dodatkowo zapewnia wsparcie koordynatora praktyk odpowiedzialnego za kontakt z instytucją zewnętrzną realizującą zajęcia dla studenta. Jego głównym zadaniem jest dbanie o osiągnięcie zamierzonych efektów uczenia się oraz ewaluacja. Uczelnia dba o badanie losów absolwentów. Angażuje ich w działalność pro-jakościową na Uczelni. Na Uniwersytecie Warszawskim działa Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia, która prowadzi analizy Ekonomicznych Losów Absolwenta.

Dodatkowymi rozwiązaniami motywującymi studentów do uczenia się i osiągnięcia efektów uczenia się są prowadzone przez Uczelnie programy wymian studenckich między innymi Erasmus+. Uczelnia skutecznie stara się nawiązywać współpracę z uczelniami zewnętrznymi.

Studenci z niepełnosprawnościami mogą uzyskać wsparcie z strony BON - Biura Osób Niepełnosprawnych. Studenci z niepełnosprawnościami mogą otrzymać wsparcie także od Rzecznika Praw Studenta, w biurze którego znajduje się student zajmujący się tymi sprawami - zbiera on uwagi studentów. Realizowany jest projekt „Level Up” - grant z NCBR. Mają powstawać nowe inicjatywy np. Wsparcie studentów z zespołem aspergera. Dla studentów z niepełnosprawnościami, Uniwersytet Warszawski przewidział 60 przystosowanych miejsc w domach studenta. Pracownicy uczelni są również szkoleni z zakresu pracy ze studentami z niepełnosprawnościami.

Na Uniwersytecie Warszawskim działa Centrum Pomocy Psychologicznej, które stanowi akademicką poradnię psychologiczną dla studentów. Każdemu studentowi przysługują 3 wizyty z jedną sprawą, następnie jest on przekierowywany do specjalisty, jeśli jest taka potrzeba. Za zgodą studenta, informacje o jego sytuacji mogą zostać przekazane do BON co skutkuje przyznaniem mu wsparcia ze strony uczelni np. w formie stypendium specjalnego.

Prowadzone są działania informacyjne, m.in. poprzez stronę internetową UW w zakresie bezpieczeństwa studentów oraz przeciwdziałania różnym formom dyskryminacji i przemocy, a także zasady reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy ofiarom. Na uniwersytecie Warszawskim funkcjonuje instytucja ombudsmana, czyli rzecznika akademickiego do spraw studenckich i pracowniczych. Jest to osoba niezależna i neutralna, do której studenci, doktoranci, pracownicy, jednostki organizacyjne UW oraz organy samorządu studenckiego i doktoranckiego mogą zwracać się z prośbą o wsparcie w sprawach dotyczących ich funkcjonowania na uczelni. Przykładowe sprawy, którymi zajmuje się ombudsman: naruszenie zasady równego traktowania, niesprawiedliwe traktowanie czy złamanie regulaminu studiów.

Dodatkowo cennym źródłem informacji o procesie kształcenia jest bezpośredni kontakt Władz Uczelni i prowadzących ze studentami. Władze są bardzo przychylnie nastawione do uwag studentów i starają się je realizować w jak najszybszym czasie. Również Samorząd Studencki przyczynia się do ewaluacji procesu kształcenia poprzez współpracę z władzami uczelni jak i poprzez działalność w organach kolegialnych Uczelni, gdzie mogą sygnalizować problemy i pomagać w znalezieniu rozwiązań. W przypadku ewaluacji praktyk kluczową rolę odgrywają wyznaczeni przez Uczelnie koordynatorzy, którzy na bieżąco monitorują placówki w których odbywają się zajęcia.

Rozwój i doskonalenie systemu wsparcia studentów na Uniwersytecie Warszawskim opiera się na ankietyzacji różnego rodzaju obszarów działalności uczelni. Poprzez stronę internetową mają możliwość wzięcia udziału w szeregu badań mających na celu ocenę systemu wsparcia: począwszy od badań warunków stwarzanych dla życia studenckiego, poprzez ankiety dotyczące równego traktowania, obsługi bibliotek, do skierowanej do nowo przyjętych studentów oceny procesu rekrutacji na studia. Dodatkowo proces doskonalenia wsparcia studentów opiera się na bezpośrednim kontakcie pracowników uczelni ze studentami oraz samorządem studenckim, gdzie podczas spotkań mogą oni zgłaszać swoje uwagi w sposób nieformalny.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia w szerokim zakresie udziela opieki oraz wsparcia w procesie uczenia się i osiągania efektów uczenia się na realizowanym kierunku studiów historia. Studenci mają dostęp do wsparcia procesu dydaktycznego, naukowego jak i wsparcia socjalno-bytowego z uwzględnieniem równych i sprawiedliwych zasad. Istnieją możliwości indywidualizacji procesu kształcenia oraz dodatkowego rozwoju zainteresowań studentów poprzez działalność kół naukowych, których funkcjonowanie wspierane jest przez Uczelnię również materialnie. Studenci mają możliwość korzystania z programów mobilności oraz uzyskania wsparcia w wejściu na rynek pracy. Na szczególne uznanie zasługują relacje

partnerskie na Uczelni, które wpływają na klimat nauczania. Studenci wielokrotnie podkreślali dostępność oraz zaangażowanie we współpracę nauczycieli akademickich oraz Władz Uczelni. Istnieje także dobrze rozwinięty system oceny systemu wsparcia studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Strona internetowa Uniwersytetu Warszawskiego w tym Instytutu Historycznego dostępna jest dla szerokiego grona odbiorców i umożliwia korzystanie z niej bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem i sprzętem użytkowanym przez odbiorców, w tym z urządzeń mobilnych. Uczelnia zapewnia dostęp do informacji w języku polskim i angielskim. Strona Instytutu – w przeciwieństwie do strony ogólnouczelnianej – nie jest jednak dostosowana do potrzeb osób słabowidzących i w tym zakresie rekomenduje się wprowadzenie możliwości korzystania z wersji kontrastowej i powiększania czcionki.

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do aktualnej informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów. Realizowany jest on w przypadku kandydatów na studia przez ogólnouczelnianą stronę poświęconą rekrutacji oraz zakładkę na stronie Instytutu Historycznego „Dla kandydatów”, która zawiera ogólną charakterystykę studiów oraz opis możliwości zatrudnienia po studiach a także terminarz rekrutacji oraz link do systemu rekrutacyjnego. W przypadku studentów dostęp do informacji możliwy jest także poprzez stronę Instytutu i zakładkę „Dla studentów”, pod którą znajdują się informacje dotyczące programów i planów studiów planów zajęć, egzaminów, seminariów, prac dyplomowych specjalności i praktyk zawodowych, ale także ogólnych zasad studiowania, regulaminów, procedur i instrukcji związanych z tokiem studiów, w tym regulaminu studiów. O ile informacje skierowane do kandydatów są kompleksowe i aktualne, to w serwisie adresowanym do studentów widnieją informacje nieaktualne (np. uchwała Rady Wydziału z 2010 roku w sprawie szczegółowych zasad studiowania wydana na podstawie nieobowiązujących już w uczelni aktów prawnych); generowany jest chaos informacyjny związany z zamieszczaniem częściowo różnych dokumentów o podobnej zawartości (np. niezależne plany i programy studiów) lub nieprecyzyjny ich opis. Przy dużej liczbie aktualnych i nieaktualnych informacji mało intuicyjny jest sposób poruszania się po stronie www. W tym zakresie rekomenduje się więc uaktualnienie danych i uproszczenie sposobu ich wyszukiwania. Studenci mają ograniczony dostęp do informacji o treściach programowych poszczególnych przedmiotów. W systemie USOS są bowiem zamieszczone sylabusy ramowe przedmiotów, które nie zawierają szczegółowych informacji związanych z treściami realizowanymi w ich tematycznych opcjach. Odsyłają one często do sylabusów szczegółowych, które nie są dostępne w informacji publicznej. Rekomenduje się więc publikację wszystkich sylabusów zajęć, zarówno ramowych dla typu zajęć, jak i dla realizujących je grup zajęciowych.

Ani na stronie Instytutu, ani na stronie Wydziału, nie zamieszczono żadnych informacji dotyczących wyników prowadzonych w jednostce analiz jakości kształcenia, składu odpowiednich komisji itp. Ostatnie sprawozdanie z oceny własnej na Wydziale Historycznym opublikowane na stronach internetowych Biura ds. Jakości Kształcenia pochodzi z 2012 roku. W tym zakresie treści wymagają uaktualniania. Publikowane są jednak raporty Pracowni Ewaluacji Jakości Kształcenia, zajmującej się Ogólnouniwersytecką Ankietą Oceniającą Jakość Kształcenia.

Zakres dostępnych informacji (możliwych do odszukania) związanych z procesem kształcenia zamieszczonych na stronach internetowych Uniwersytetu Warszawskiego ilustruje poniższa tabela.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	TAK
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	TAK
3.	Zasady rekrutacji	TAK
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym (nie są przeprowadzane na kierunku historia)	TAK
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	TAK
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	TAK
7.	Aktualne programy studiów	TAK
8.	Sylabusy	TAK
9.	Kompletność sylabusów	NIE
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	TAK
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	NIE
12.	Erasmus	TAK
13.	Most	TAK
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	TAK
15.	Harmonogram zajęć	TAK
16.	Regulamin studiów	TAK
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	TAK
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	TAK
19.	Biuro Karier	TAK
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	NIE
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym wyniki ankietyzacji studentów).	CZĘŚCIOWO

Ocena dostępu do informacji publicznej systemowo odbywa się wśród kandydatów na studia poprzez ankietowanie w trakcie procedury rekrutacyjnej. Badania opinii o publicznym dostępie do informacji nie jest rozwiązane w sposób systemowy w odniesieniu do pozostałych grup interesariuszy, zwłaszcza studentów, ale też i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego jak i nauczycieli akademickich. Studenci mają możliwość zgłaszania uwag do sekretariatu IH ds. studenckich, w wyniku których jednostka podejmuje działania reaktywne. Rekomenduje się w tym zakresie wprowadzenie systematycznych przeglądów z udziałem wszystkich zainteresowanych grup odbiorców informacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do informacji o studiach i procesie kształcenia dla różnych grup odbiorców i nie jest on ograniczony poprzez miejsce, czas, czy użytkowany sprzęt. Nie mniej nie wszystkie strony Uniwersytetu Warszawskiego są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia zapewnia pełny i aktualny dostęp do informacji dla kandydatów na studia oraz bogaty zakres informacji adresowanych do studentów, które jednak nie zawsze są aktualne, czasem sprzeczne, a czasem nieprecyzyjne lub niepełne co powoduje chaos informacyjny. Uczelnia upublicznia stosunkowo wąski zakres informacji związanych z jakością kształcenia. Ocena dostępu do informacji publicznej odbywa się systemowo wśród kandydatów na studia, w zakresie pozostałych grup interesariuszy działania mają charakter reaktywny.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych i wyszczególnionych wyżej uchybień.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

System zapewnienia jakości kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim jest scentralizowany i uregulowany przepisami wewnętrznymi, tj. przede wszystkim zarządzeniami Rektora, które realizują zadania określone w *Statucie Uniwersytetu Warszawskiego*. Na Uniwersytecie Warszawskim trwają prace nad dostosowaniem systemu zapewniania jakości kształcenia do zmian związanych z wprowadzaniem ustawy: Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Zgodnie z dotychczasowymi rozwiązaniami w Instytucie ogólnouczelniane regulacje zostały uszczegółowione przez Radę Wydziału w postaci *Zasad i procedur zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Historycznym* oraz wytyczne dotyczące jakości kształcenia przyjęte przez Wydziałowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia.

Nadzór organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, w tym w zakresie realizacji procedur ewaluacyjnych sprawuje zastępca dyrektora IH ds. studenckich, nadzór nad studiami niestacjonarnymi sprawuje ich kierownik. Nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów sprawuje kolegiąlnie Rada Naukowa IH UW. Jako organ Rady Naukowej działa Komisja Dydaktyczna, na którą Rada Naukowa cedeuje obowiązki szczegółowe w zakresie przygotowywania i opiniowania zmian w programach

studiów, organizacji studiów i in. oraz w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia. W tym zakresie Komisja Dydaktyczna ściśle współpracuje z Wydziałowym Zespołem Zapewniania Jakości Kształcenia. Do kompetencji Komisji Dydaktycznej Rady Naukowej IH UW należy refleksja nad koncepcją i strategią kształcenia oraz czuwanie nad jego jakością. W skład Komisji wchodzi czterech pracowników naukowych nienależących do Dyrekcji Instytutu oraz po jednym przedstawicielu doktorantów i studentów. W bieżących pracach Komisja stosuje się do *Zasad i procedur kontroli jakości procesu dydaktycznego Wydziału Historycznego UW*. Kompetencje i zakres odpowiedzialności poszczególnych osób i zespołów w zakresie zapewniania jakości kształcenia zostały określone w sposób przejrzysty.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte na Uniwersytecie Warszawskim procedury. Przed wejściem w życie ustawy: Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce decyzje w tych kwestiach podejmowała Rada Wydziału, a obecnie senat uczelni. Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte coroczną uchwałę senatu warunki i kryteria kwalifikacji.

Zgodnie z przyjętymi na Wydziale zasadami Komisja Dydaktyczna Instytutu Historii powinna dokonywać corocznego przeglądu programów studiów. Przegląd ten dokonywany jest w sposób fragmentaryczny, a monitorowanie jakości procesu kształcenia ma charakter rozproszony. Fragmentaryczność okresowej oceny programu studiów polega na podejmowaniu dyskusji na temat innego jego fragmentu, np. przygotowania do prowadzenia badań naukowych, organizacji objazdów, pisania prac rocznych czy przyczyny odsiewu studentów. Prace Komisji Dydaktycznej nie mają charakteru planowego, działa ona reaktywnie w odpowiedzi na bieżące potrzeby i w związku z tym w polu jej widzenia nie znalazła się ocena stosowanych metod nauczania, metod weryfikacji, procesu dyplomowania czy ocena prac dyplomowych *ex post*. W swoich pracach Komisja bierze pod uwagę wyniki badań ankietowych przeprowadzanych wśród studentów, a także informacje zwrotne dostarczane innymi kanałami, głównie od członków koła naukowego. Źródłem informacji zwrotnych od nauczycieli akademickich są dyskusje prowadzone podczas zebrań instytutu. W zasadzie nie są wykorzystywane informacje zwrotne od pracodawców, w tym opiekunów praktyk zawodowych, w pewnym stopniu wykorzystywane są wyniki badań losów absolwentów przygotowywane w systemie ELA. Prace Komisji Dydaktycznej są protokołowane, nie przygotowuje ona jednak raportów z podejmowanych analiz, nie formułuje rekomendacji. Wnioski z jej prac referowane są podczas Rady Naukowej i poddawane pod dyskusję.

Rozproszenie procesu oceny programu studiów i jego realizacji polega na podejmowaniu tej problematyki także na zebraniach poszczególnych zakładów. Na tym poziomie głównie dyskutowana i oceniana jest oferta programowa w ramach zajęć z wielkich epok, ale podejmowana jest też inna problematyka, np. analiza rozkładu ocen. Ewentualne wnioski z tych dyskusji mogą być przedstawiane na posiedzeniach Rady Naukowej. Na kierunku nie ma jednak systemu służącego stworzeniu kompleksowej oceny programu studiów z pełnym udziałem studentów i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

Stosowany model – także dzięki wypracowywanej przez lata wysokiej kulturze jakości – zasadniczo sprawdza się na ocenianym kierunku, ale nie pozwolił na zdiagnozowanie niedomagań związanych np. z realizacją praktyk, czy oszacowaniem punktami ECTS niektórych zajęć, czy nie zapewniania zgodnej z prawem elastyczności programu studiów niestacjonarnych. Rekomenduje się więc nadanie bardziej systemowego charakteru prac Komisji Dydaktycznej kompleksowego zakresu przeprowadzanych przez

nią ocen w formie spisanych raportów oraz włączenie do tej oceny przedstawicieli studentów i otoczenia społeczno-gospodarczego.

Funkcjonowanie systemu zapewniania jakości kształcenia na kierunku związane jest w dużej mierze z identyfikowaniem jakości kształcenia bardziej z poziomem kształcenia i efektem w postaci spełniających wysokie wymagania prac dyplomowych, niż refleksją nad samym procesem kształcenia: adekwatnością wymagań do etapu kształcenia, stosowanymi metodami kształcenia, szacowaniem czasu poświęconego na osiąganie efektów uczenia się itp. Studenci, którzy kończą studia, rzeczywiście osiągają wysoki zakładany poziom, ale na kierunku na studiach I stopnia rejestrowany jest wysoki odsiew studentów, po pierwszym roku na poziomie 50% i ponownie po II roku na poziomie 30-50%. Są to dane na 1 października i wg. wyjaśnień uczelni w tym odsetku znajdują się nie tylko osoby skreślone z listy studentów, ale też te, które nie zaliczyły w terminie semestru. Nie mniej oznacza to, że znaczna część studentów nie jest w stanie zaliczyć zajęć w określonych organizacją studiów terminach. Problem odsiewu studentów jest dostrzegany przez system zapewniania jakości kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim. Poświęcono mu odrębny raport, w którym w skali uczelni wskazuje się na przyczyny tego zjawiska leżące zarówno po stronie studentów, jak i po stronie samej uczelni. Na poziomie kierunku studiów refleksja ta nie została jednak wystarczająco pogłębiona i – jak wynika z przeprowadzonych rozmów – koncentruje się ona bardziej na przyczynach leżących po stronie studentów, takich jak niskie kompetencje wstępne czy zapisywanie się na studia w celu uzyskania legitymacji studenckiej, co w kontekście wysokich wymagań rekrutacyjnych zwłaszcza na studia stacjonarne, wydaje się być odwołaniem do powszechnie przyjętych stereotypów, niż rezultatem pogłębionej analizy odnoszącej się do procesu uczenia. Rekomenduje się więc sfokusowanie oceny jakości kształcenia na prawidłowości procesu nauczania w powiązaniu z wstępnymi kompetencjami (merytorycznymi i społecznymi) kandydatów na studia i studentów.

Oceniany kierunek nie jest poddawany innej niż ocena Polskiej Komisji Akredytacyjnej zewnętrznej ocenie cyklicznej. Kierunek oceniany jest w ramach rankingu miesięcznika „Perspektywy” plasując się na czołowych miejscach (roku 2019 – I miejsce).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na Uniwersytecie Warszawskim zostały formalnie przyjęte zasady rekrutacji oraz zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów, które są stosowane na ocenianym kierunku. Określone zostały także w sposób przejrzysty kompetencje i zakres odpowiedzialności tych osób i zespołów w zakresie działań na rzecz ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku. Prowadzone są oceny programu studiów oparte o różnorodne informacje, ale mają one charakter rozproszony i dotyczą różnych wycinków kształcenia realizowanych na poziomie kierunku, ale też poszczególnych zakładów. Systemowo nie są włączani w ten proces studenci i przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Funkcjonowanie systemu zapewniania jakości kształcenia na kierunku związane jest w dużej mierze z identyfikowaniem jakości kształcenia bardziej z poziomem kształcenia niż refleksją nad samym procesem kształcenia. Oceniany kierunek nie jest poddawany innej niż ocena Polskiej Komisji Akredytacyjnej zewnętrznej ocenie cyklicznej.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych i wyszczególnionych wyżej uchybień.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nie sformułowało w uzasadnieniu uchwały w sprawie ostatniej oceny programowej na kierunku historia zaleceń o charakterze naprawczym. Poprzednio dokonano oceny instytucjonalnej obejmującej działalność Wydziału Historycznego w roku akademickim 2012/2013, przyznając ocenę pozytywną (uchwała Nr 5/1/2013 z dnia 12 grudnia 2013 r.).

Zalecenie

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Przewodniczący zespołu oceniającego

prof. dr hab. Dariusz Dolański

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64, z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787).
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861).
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).
7. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019 poz. 1450).
8. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.
9. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art.

68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz

aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl